

Analýza rozvoje turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku

Denisa Řimáková

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Denisa Řimáková**
Osobní číslo: **M13890**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza rozvoje turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Vysvětlete základní teoretické pojmy týkající se oblasti turistiky a cestovního ruchu.

II. Praktická část

- Charakterizujte oblast Hodonínsko.
- Analyzujte současný stav turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku.
- Na základě analýzy navrhněte doporučení pro zlepšení současného stavu v oblasti turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku.

Závěr

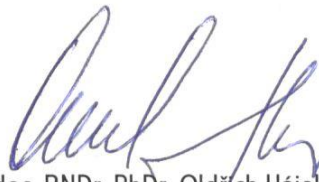
Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

FRANKE, Antonín. Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 301 s. ISBN 978-80-7357-718-6.
SHAW, Gareth and Allan WILLIAMS. Tourism and tourism spaces. 1st ed. London: SAGE, 2004, 311 p. ISBN 978-07-6196-992-1.
SCHEJBAL, Ctirad. Typologie cestovního ruchu. 1. vyd. Přerov: Vysoká škola logistiky, 2008, 97 s. ISBN 978-80-87179-03-1.
TOUŠEK, Václav, Josef KUNC a Jiří VYSTOUPIL. Ekonomická a sociální geografie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lenka Smékalová
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 15. února 2016
Termín odevzdání bakalářské práce: 16. května 2016

Ve Zlíně dne 15. února 2016

doc. RNDr. PhDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
děkan

Mgr. Jiří Novosák, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s příjím-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 13.5.2016

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce, jak již název napovídá, se zabývá analýzou rozvoje turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku. Skládá se ze dvou hlavních částí – z teoretické části a praktické části. Teoretická část je zaměřena na definici cestovního ruchu, vymezení základních pojmů, členění cestovního ruchu, jeho předpoklady, trendy a služby v cestovním ruchu.

Praktická část je zaměřena na analýzu současného stavu turistiky a cestovního ruchu v mikroregionu Hodonínsko. Nejdříve tato část seznámí čtenáře s vymezením a charakteristikou mikroregionu. Poté na základě analýzy jednotlivých charakteristik mikroregionu Hodonínsko, vypořívání a z vlastních zkušeností s tímto mikroregionem byla vytvořena SWOT analýza, která byla podkladem pro návrhy a doporučení pro zvýšení turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku.

Klíčová slova: Hodonínsko, cestovní ruch, SWOT analýza, turistika, služby v cestovním ruchu, rozvoj

ABSTRACT

This thesis, as its name suggests, analyzes the development of tourism and a travel activity in Hodonínsko microregion. It consists of two main parts: the theoretical and the practical ones. The theoretical part focuses on the definition of tourism, basic concepts, the classification of tourism, its assumptions, trends and tourism services.

The practical part aims at the analysis of the current state of tourism and a travel activity in Hodonínsko microregion. First, it introduces the reader with the definition and characteristic of Hodonínsko microregion. Based on an analysis of the individual characteristics of this microregion, observation and own experience the SWOT analysis was then created, which became the basis for the proposals and recommendation for the increase of tourism and travel activity in Hodonínsko microregion.

Key words: Hodonínsko, tourism, SWOT analysis, travel activity, tourism services, development

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce Ing. Lence Smékalové za spolupráci, cenné rady a věcné připomínky při zpracovávání této bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 CESTOVNÍ RUCH	12
1.1 DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU	12
1.2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	13
1.3 ČLENĚNÍ CESTOVNÍHO RUCHU	13
1.3.1 Formy cestovního ruchu.....	13
1.3.2 Druhy cestovního ruchu	14
2 PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU	17
2.1 LOKALIZAČNÍ FAKTORY A PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU	17
2.1.1 Přírodní zdroje a jejich potenciál	17
2.1.2 Kulturně – historické předpoklady a jejich potenciál	18
2.1.3 Význam lokalizačních faktorů pro marketing destinací.....	19
2.2 SELEKTIVNÍ FAKTORY A PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU	19
2.2.1 Objektivní faktory	20
2.2.2 Subjektivní faktory.....	21
2.3 REALIZAČNÍ FAKTORY A PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU.....	21
2.3.1 Doprava	22
2.3.2 Infrastruktura služeb.....	22
3 TRENDY V CESTOVNÍM RUCHU	24
3.1 GLOBALIZACE	24
3.2 FRAGMENTACE.....	25
3.3 OHLEDUPLNOST K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ	25
3.4 RYCHLÉ ZMĚNY ŽIVOTNÍCH STYLŮ.....	25
3.5 NOVÉ TYPY DOVOLENÝCH A ZVÝŠENÉ POŽADAVKY NA KVALITU.....	26
3.5.1 Gastronomický cestovní ruch.....	26
3.5.2 Léčebný cestovní ruch.....	27
3.5.3 Cestovní ruch seniorů.....	28
3.5.4 Kulturní cestovní ruch.....	28
3.5.5 Filmový cestovní ruch.....	29
3.5.6 Svatební cestovní ruch	29
4 SLUŽBY V CESTOVNÍM RUCHU	31
4.1 UBYTOVACÍ SLUŽBY.....	32
4.2 STRAVOVACÍ SLUŽBY	32
4.3 KULTURNĚ – SPOLEČENSKÉ SLUŽBY.....	33
5 SHRUTÍ POZNATKŮ Z TEORETICKÉ ČÁSTI	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
6 CHARAKTERISTIKA OBLASTI HODONÍNSKO	36
6.1 VYMEZENÍ MIKROREGIONU HODONÍNSKO.....	37
6.1.1 Čejkovice.....	37
6.1.2 Dolní Bojanovice	38

6.1.3	Dubňany	39
6.1.4	Hodonín.....	40
6.1.5	Josefov.....	41
6.1.6	Mikulčice.....	41
6.1.7	Nový Poddvorov	42
6.1.8	Prušánky	43
6.1.9	Ratíškovice.....	43
6.1.10	Rohatec.....	44
6.1.11	Starý Poddvorov	45
6.2	PŘÍRODNÍ PODMÍNKY NA HODONÍNSKU.....	46
6.2.1	Geografie.....	46
6.2.2	Geologie	46
6.2.3	Podnebí.....	46
6.2.4	Vodstvo	47
6.2.5	Fauna a flóra.....	47
6.2.6	Přírodní rezervace a lokality	48
7	ANALÝZA MIKROREGIONU HODONÍNSKO.....	50
7.1	PODMÍNKY PRO PĚŠÍ TURISTIKU.....	50
7.2	PODMÍNKY PRO CYKLOTURISTIKU	50
7.3	PODMÍNKY PRO VODNÍ TURISTIKU	52
7.4	PODMÍNKY PRO TURISTIKU NA KONI.....	52
7.5	PODMÍNKY PRO VINAŘSTVÍ.....	53
7.6	PODMÍNKY PRO KOUPÁNÍ	54
7.7	PODMÍNKY PRO STRAVOVÁNÍ.....	55
7.8	PODMÍNKY PRO UBYTOVÁNÍ.....	55
7.9	PODMÍNKY PRO KULTURNÍ A SPORTOVNÍ ZAŘÍZENÍ	56
7.10	PODMÍNKY PRO LÁZEŇSTVÍ	57
7.11	PODMÍNKY PRO DOPRAVNÍ DOSTUPNOST	58
7.12	SWOT ANALÝZA	59
7.12.1	Silné stránky.....	59
7.12.2	Slabé stránky	59
7.12.3	Příležitosti	59
7.12.4	Hrozby.....	60
8	NÁVRHY A DOPORUČENÍ NA ZVÝŠENÍ TURISTIKY A CESTOVNÍHO RUCHU NA HODONÍNSKU.....	61
8.1	AGROTURISTIKA.....	61
8.2	TVORBA PRODUKTOVÝCH BALÍČKŮ	62
8.3	WEBOVÉ STRÁNKY HOKUS	64
8.4	DALŠÍ NÁVRHY A DOPORUČENÍ	66
	ZÁVĚR	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	68
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	71
	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
	SEZNAM TABULEK.....	73

ÚVOD

Bakalářská práce nese název Analýza rozvoje turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku. Poptávka po cestovním ruchu světově roste a je potřeba se zabývat vytvářením dostatečné nabídky. Jen tak je možno využít potenciál cestovního ruchu, který pro některé oblasti může být majoritním zdrojem příjmů. Tato bakalářská práce by měla objasnit aktuální situaci v mikroregionu Hodonínsko a vytvořit výstup pro efektivní využití potenciálů daného místa v cestovním ruchu.

Mikroregion Hodonínsko má velmi mnoho míst, které mají co nabídnout. Navíc roste celosvětově poptávka po regionálním cestovním ruchu a aktivitách s ním spojené. Cestovní ruch se začíná na Hodonínsku projevovat a zvyšovat, jenže svůj vlastní potenciál nevyužívá oblast naplno. Často bývá potenciál ukrytý ve věcech, které již v oblasti fungují, ale jen okrajově. Také propagace o samotné oblasti by měla být efektivnější a funkční. Analýzou rozvoje turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku můžeme navrhnout vhodné řešení, jak situaci a předpoklady tohoto místa využít a zlepšit. Samotná analýza aktuální situace zabírá podstatnou část práce, tak aby mohla být vytvořena SWOT analýza a na základě těchto zjištění vypracováno řešení a případné doporučení.

Bakalářská práce se bude zabývat nejdříve teoretickou částí o cestovním ruchu a poté na ni naváže praktická část, kde se informace z první části aplikují v praxi. V poslední části bude vytvořen výstup práce, který pomůže do budoucna zvýšit cestovní ruch v mikroregionu Hodonínsko. Bakalářská práce také bude řešit, jak efektivněji využívat informace, které sdělujeme. Také aktuálnost informací je pro funkční propagaci důležitá.

Samotné přezkoumání podmínek a předpokladů v oblasti nám dá obraz o aktuální situaci. Proto se v práci budeme zabývat i podmínkami, které mikroregion má. Analýza těchto podmínek nám vytvoří aktuální obraz o mikroregionu Hodonínsko a ukáže silné a slabé stránky zkoumané oblasti. Cílem práce by mělo být zhodnocení těchto poznatků a vytvoření určitých řešení, které by pomohly například slabé stránky odstranit a ty silné využívat lépe.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat současný stav turistiky a cestovního ruchu v mikroregionu Hodonínsko, aby na základě získaných informací mohly být navrženy doporučení pro zvýšení turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku.

Jednou z metod je kvantitativní výzkum zaměřený na techniku s názvem analýza dokumentů/obsahu. Při této analýze se budou zkoumat především dokumenty virtuální podoby formou úředních dokumentů, archivních dat, veřejných dat, virtuálních dat a předmětných dat.

Další technikou je SWOT analýza, která bude vycházet z analýzy dokumentů/obsahu, vypozorování a z vlastních zkušeností. SWOT analýza skládající se ze 4 částí – silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby bude poté podkladem pro návrhy a doporučení pro zvýšení turistiky a cestovního ruchu v mikroregionu Hodonínsko.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CESTOVNÍ RUCH

Cestovní ruch a cestování mají velmi dlouhou historii a jsou propojeny s počátky naší civilizace. První výpravy vedly jak po souši, tak i po vodě, poté také vzduchem a dokonce i vesmírným prostorem. Jejich důvody byly různé, například obchodní, vojenskopolitické, náboženské, poznávací, sportovní nebo dokonce i prestižní. Zajímavým mezníkem v rozvoji cestovního ruchu bylo založení první cestovní kanceláře cestovatelem Thomasem Cookem v roce 1841, která funguje dodnes. (Foret a Foretová, 2001, s. 13)

Cestovní ruch je důležitým společensko – ekonomickým fenoménem z hlediska jednotlivce i společnosti. Každý rok představuje obrovský pohyb populace za poznáváním, rekreací a uskutečněním vlastních snů z příjemného pobytu na dovolené. Cestovní ruch je součástí životního stylu obyvatel především v ekonomicky vyspělých zemích. (Hesková a kolektiv, 2006, s. 9)

Cestovní ruch je odvětví, které se rychle rozvíjí v celosvětovém měřítku. Každý den přibývají nová místa, která se začínají zaměřovat na rozvoj cestovního ruchu ve své oblasti a tímto způsobem usilují o vyřešení svých problémů. Manažeři, podnikatelé i někteří zaměstnanci jsou povinni sledovat zájmy a nové trendy a snažit se jim vyjít vstříc. Jestliže nebudou schopni včas rozeznat změny a přichystat se na ně, nemuselo by být jejich působení na trhu do budoucna úspěšné. (Jakubíková, 2012, s. 11)

1.1 Definice cestovního ruchu

V odborné literatuře najdeme mnoho definic cestovního ruchu.

Pojem cestovní ruch je odvozen od slova cestování, ale je jisté, že tyto dva pojmy jsou od sebe odlišné. Jestliže pojem cestování chápeme jako cesty spojené s přechodným pobytem na jiném místě, pak pojem cestovní ruch má daleko širší význam říká Kotíková (2013, s. 15).

Horner a Swarbrooke (2003, s. 53) definují cestovní ruch jako krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou jejich místa pobytu, za účelem pro ně příjemných aktivit. Tato definice je sice jednoduchá, avšak není zcela výstižná.

Podle Foreta a Foretové (2001, s. 16) se za cestovní ruch považuje činnost osoby, která cestuje na přechodnou dobu do místa mimo své trvalé bydliště, kde její účel je jiný

než vykonávat pracovní poměr. Je tedy podstatné, že se jedná o změnu přechodného místa, dočasnost pobytu i o nevýdělečnost činnosti v navštíveném místě.

1.2 Vymezení základních pojmů

Vymezení základních pojmů v cestovním ruchu podle Ryglové a kolektivu (2011, s. 19) :

Cestování má širší pojem než cestovní ruch. Cestování může souviset i s dalšími motivy, které nepatří do cestovního ruchu.

Turistika je jen částí cestovního ruchu, která je spojená s pohybovou činností účastníků, jako je například horská turistika, vodní turistika nebo cykloturistika.

Turista je dočasný návštěvník, který se zdrží více jak 24 hodin, ale méně než jeden rok.

Rezident je stálý obyvatel, který žije v určité zemi aspoň jeden rok.

Destinace je turistická oblast nebo turistický cíl, který se vyznačuje společnými charakteristickými prvky a rysy.

Zdrojové území je z pohledu destinace takové území, z kterého pochází nejvyšší počet návštěvníků turistické oblasti.

1.3 Členění cestovního ruchu

Vymezit cestovní ruch pouze v obecné rovině by nebylo dostačující, protože v praxi se vyskytuje v různých formách a druzích, které se vyvíjejí ze dne na den a mění se podle poptávky účastníků turismu. (Hesková a kolektiv, 2006, s. 21)

V odborné literatuře se nachází spousta různých kritérií rozdělení cestovního ruchu, které člení cestovní ruch do forem, druhů, typů atd. (Ryglová a kolektiv, 2011, s. 19)

1.3.1 Formy cestovního ruchu

Cestovní ruch se specializuje na uspokojení konkrétních potřeb účastníků turismu, dle toho můžeme určit formy cestovního ruchu. Formy turismu často kladou speciální nároky na zabezpečení služeb a způsob realizace, protože potřeby účastníků cestovního ruchu mají specifický charakter. Dělení na formy turismu nejsou jednoznačná, protože se neustále vyvíjí a mění. (Toušek a kolektiv, 2008, s. 307)

Základní formy cestovního ruchu (CR) souvisí s nejširšími potřebami účastníků, zatímco specifické formy odpovídají speciálním požadavkům jeho účastníků. (Ryglová a kolektiv, 2011, s. 19)

Mezi základní formy řadíme podle Ryglové a kolektivu (2011, s. 19 – 20) :

Rekreační CR – napomáhá k obnově fyzické, ale i psychické stránce člověka; každý člověk si volí prostředí podle toho, co má rád a co je mu blízké, tudíž někteří lidé volí pobyt u vody, v lese nebo v přírodě; velkým fenoménem je v České republice například chalupaření a chataření.

Kulturně poznávací CR – slouží k poznávání jiných kultur a s tím spojené znalosti historie těchto míst.

Sportovně - turistický CR – tuto formu využívají lidé, kteří rádi tráví svůj volný čas aktivně, nebo se pasivně účastní sportovních akcí.

Léčebný a lázeňský CR – se orientuje přímo na léčení různých onemocnění nebo jen na prevenci a regeneraci organismu.

Dále Ryglová a kolektiv (2011, s. 20) tvrdí, že **specifické formy** vedou k uspokojení speciálních požadavků spotřebitelů. Rozmanitost nabídky roste v závislosti na moderních trendech v cestovním ruchu. Ke zmíněným formám patří například cestovní ruch mládeže, seniorů, rodin, handicapovaných, náboženský, chatařský, gastronomický, venkovský, městský, cykloturistika, nákupní turistika a další.

1.3.2 Druhy cestovního ruchu

Toušek a kolektiv (2008, s. 307 – 309) vymezují kromě forem cestovního ruchu také druhy. Při dělení druhů cestovního ruchu vždy vycházíme z jednoho hlediska, které poté určí druh CR. Hlediska mohou být různá, například délka pobytu, motiv účasti, způsob dopravy apod. Většinou se vychází z následujících kritérií dle: místa realizace, vztahu k ekonomice státu, způsobu účasti a formy úhrady nákladů, způsobu a organizace zabezpečení služeb, velikosti skupiny, délky účasti, časového rytmu a rozložení během roku.

Dle místa realizace:

- Domácí cestovní ruch
- Zahraniční cestovní ruch

Dle vztahu k ekonomice státu:

- Příjezdový cestovní ruch – pobyty a příjezdy zahraničních turistů, tento turismus přispívá k přílivu finančních prostředků.
- Výjezdový cestovní ruch – jedná se o turismus domácích občanů státu v zahraničí.
- Tranzitní cestovní ruch – je to specifický druh cestovního ruchu, v podstatě se jedná o průjezd určitým státem, který bývá počítán v řádu hodin.

Dle způsobu účasti a formy úhrady nákladů:

- Volný (komerční) cestovní ruch – náklady spojené s pobytem a cestou si turista hradí všechny sám.
- Vázaný cestovní ruch – existují společenské fondy, ze kterých se dají čerpat finanční prostředky na určitý cestovní účel, jsou to fondy jako Fond kulturních a společenských potřeb, zdravotní pojištění a další. Typickým příkladem využití je například lázeňský pobyt.

Dle způsobu a organizace zabezpečení služeb:

- Neorganizovaný cestovní ruch – účastník si vše organizuje a vyřizuje sám, jen minimálně využívá cestovní kancelář nebo prodejce jízdenek případně letenek.
- Organizovaný cestovní ruch – veškeré náležitosti cesty a pobytu zajišťuje cestovní kancelář nebo agentura.
- Cestovní ruch mimo veřejné formy – jedná se o turisty, kteří cestují ke známým na chatu nebo jen tak na volno; v poslední době velmi oblíbený a rozvíjející se druh cestovního ruchu.

Dle velikosti skupiny:

- Skupinový cestovní ruch – cestování formální (např. školní skupina) nebo neformální skupiny účastníků (např. skupina kamarádů).
- Individuální cestovní ruch – cestování jednotlivců nebo s příbuznými.

Dle délky účasti:

- Krátkodobý cestovní ruch – uvádí se doba pobytu maximálně dvou nocí mimo trvalé bydliště.

- Dlouhodobý cestovní ruch – pobyt v rozmezí delším než 3 dny mimo trvalé bydliště, ne však delší pobyt než 6 měsíců.

Dle časového rytmu:

- Každodenní cestovní ruch
- Víkendový cestovní ruch
- Týdenní cestovní ruch
- Dlouhodobější cestovní ruch

Dle rozložení během roku:

- Sezonní cestovní ruch – hlavně letní a zimní sezóna.
- Celoroční cestovní ruch

2 PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU

„Základním předpokladem rozvoje cestovního ruchu je svoboda člověka cestovat. K dalším předpokladům patří volný čas, dostatek volných finančních prostředků a příznivé politické klima.“ (Jakubíková, 2012, s. 16)

Faktory působící na cestovní ruch dělíme do 3 kategorií – lokalizační (přírodní a společenské předpoklady), selektivní (řízení, spolupráce, politická situace apod.) a realizační (doprava, stravování, ubytování a další služby). Musíme si uvědomit, že cestovní ruch je hlavně ekonomická činnost. Působení výše uvedených podmínek na cestovní ruch je proto nutné posuzovat a porovnávat pragmaticky z hlediska obchodní úspěšnosti oblasti, jehož předpoklady jsou zkoumány a posuzovány z hlediska dlouhodobé ekonomické použitelnosti v neustále sílící konkurenci. (Ryglová a kolektiv, 2011, s. 34)

2.1 Lokalizační faktory a předpoklady cestovního ruchu

Lokalizační faktory jsou dány teritoriem, a proto jsou prakticky neměnné. Mezi lokalizační předpoklady zahrnujeme hlavně přírodní podmínky – reliéf, klima, fauna a flóra, vodní poměry a přírodní atraktivita. Dále zde patří společenské atraktivita, které vznikly a existují pomocí lidské činnosti – zvyky, památky, gastronomie, slavnosti atd. Při rozhodování účastníka cestovního ruchu jsou často lokalizační faktory klíčovým předpokladem. (Ryglová a kolektiv, 2011, s. 34)

Podle Ryglové (2009, s. 28) lokalizační faktory rozhodují o funkčním využití určitých oblastí pro cestovní ruch z ohledu jejich přírodních možností, charakteru a kvality společenských podmínek.

2.1.1 Přírodní zdroje a jejich potenciál

Při vzniku potenciálu cestovního ruchu jsou základním prvkem přírodní zdroje. Jejich potenciál pro cestovní ruch je velký a to se týká jak atraktivita, tak i kapacity. Při zkoumání předpokladů se musí brát v potaz také kvalita, kapacita a délka využití přírodních zdrojů. Abychom mohli tyto faktory posoudit, musíme prostudovat několik geografických a jiných faktorů. Geografický faktor při zkoumání lokalit je rozhodující a vede k utváření procesů cestovního ruchu lokalit nebo celých oblastí. Při tomto procesu je nutné rozlišovat také funkčnost a vhodnost lokality pro turismus. V tomto případě hovoříme o aplikované fyzické geografii. Je odlišná vůči ekonomické geografii, která funkčnost lokalit posuzuje jinak.

Tato využitelnost je dobře znatelná ve městech, kde přibývá lokalit, dříve nevyužitých a vzniká zde nové využití pro krátkodobou rekreaci obyvatel.

Základním stavebním kamenem přírodních zdrojů cestovního ruchu je reliéf. Různorodý tvar reliéfu vytváří předpoklady pro vznik cestovního ruchu v těchto zajímavých oblastech. Reliéf navíc utváří další přírodní zdroje, které se poté mohou funkčně využít. Jsou to například řeky, obydlené oblasti nebo hospodářsky využitá krajina. Reliéf, tedy povrch krajiny, můžeme rozlišovat dvěma faktory. Morfologické členění krajiny tzv. makroformy povrchu a podrobné členění krajiny tzv. mikroformy povrchu.

Makroformy mohou být například hory, velehory, vrchoviny, ale také například pláže a pobřeží. Tyto morfologické makroformy jsou významným činitelem pro atraktivitu těchto přírodních zdrojů. Vzniká zde velký zájem o tyto útvary a je zde bohatý cestovní ruch, například horská turistika, lyžování nebo rekreace u moře. Při studování těchto lokalit se zkoumají také parametry jednotlivých prvků reliéfu. Při zkoumání údolí se určuje délka, šířka a výška položení. Při studiu pláže nebo pobřeží se přezkoumává také jejich velikost a složení, tj. písčité pláž, kamenná nebo jiná pláž. Všechny tyto údaje hrají roli ve vyhodnocování výsledků pro předpoklad vzniku cestovního ruchu v dané lokalitě.

Dalším prvkem pro předpoklad vzniku cestovního ruchu jsou klimatické podmínky. Pro lidstvo samotné je klima jedním z nejdůležitějších faktorů a to platí i pro turismus. Zkoumáme zde údaje o průměrné teplotě, množství srážek, počet slunečných dnů a další údaje.

Důležitý potenciál pro vznik cestovního ruchu má také vodstvo. Vodstvo ovlivňuje nejvíce stavbu aglomerací a funkčních staveb pro turismus. Okolo moře a vodních ploch vzniká síť hotelů a jiných zařízení určených pro využití cestovního ruchu. Do této kategorie patří například i lázeňské zařízení, které musí mít zdroje léčivé vody. Méně významným předpokladem je také fauna a flóra v dané oblasti. (Toušek a kolektiv, 2008, s. 309 – 311)

2.1.2 Kulturně – historické předpoklady a jejich potenciál

Dalším faktorem lokalizačních předpokladů pro cestovní ruch jsou kulturně – historické předpoklady. Liší se od předpokladů přírodních tím, že vznikly činností člověka. (Toušek a kolektiv, 2008, s. 311)

Kulturně – historické předpoklady se skládají ze tří částí podle Touška a kolektivu (2008, s. 311) :

Kulturně – historické památky – mají podstatný vliv na migrační pohyby za poznáním v zahraničním i domácím cestovním ruchu. Díky tomuto faktoru návštěvníci získávají informace o historii, architektuře a kultuře určitého území.

Kulturní zařízení a kulturní akce – nabízí velmi pestrou a různorodou nabídku pořadů, společenských akcí a jiných žánrů kulturního vyžití.

Sportovní akce – zastávají stále důležitější pozici v cestovním ruchu. Nejen že jsou významné pro cestovní ruch, ale také kvůli rozvíjení přátelských vztahů mezi národy a konkrétními kulturami.

2.1.3 Význam lokalizačních faktorů pro marketing destinací

Lokalizační faktory ovlivňují a hlavně určují, jaký druh turismu se bude na daném území vyvíjet a pro který druh cestovního ruchu je lokalita vhodná. Názorným příkladem jsou hornaté oblasti, kde je dle lokalizačních faktorů předurčeno, že zde budou probíhat zimní sporty, vysokohorská turistika, cyklistika a další aktivity spojené s možnostmi této oblasti. Lokalizační faktory mohou pomoci i rozlišovat, zda v určité oblasti budou probíhat dlouhodobé nebo krátkodobé aktivity a tudíž, zdali je místo vhodné pro dlouhodobou nebo krátkodobou rekreaci. Dále tyto faktory mohou předpovídat, čím se dané území bude prezentovat a získávat tak náskok a odlišovat se od konkurence. To je pro samotný marketing dané oblasti velmi výhodné a přínosné. (Ryglová a kolektiv, 2011, s. 35)

2.2 Selektivní faktory a předpoklady cestovního ruchu

Mezi nejdůležitější selektivní předpoklady patří faktory politické, demografické, ekologické, administrativní, sociologické atd. Smysl jednotlivých předpokladů na cestovní ruch na konkrétním území je rozdílný, avšak navzájem se ovlivňují. (Franke a kolektiv, 2012, s. 114)

Selektivní předpoklady, které jsou někdy také označovány jako stimulační faktory, motivují vznik a rozvoj cestovního ruchu v postavení poptávky a někdy také mohou být vysvětleny jako faktory povahy. Stejně jako Franke a kolektiv Ryglová řadí mezi selektivní předpoklady faktory politické, demografické, ekologické, administrativní, sociální atd. Liší se ovšem v tom, že selektivní předpoklady dále rozděluje ještě na objektivní a subjektivní faktory. (Ryglová, 2009, s. 26)

2.2.1 Objektivní faktory

Podmínkou pro rozvoj cestovního ruchu je mírová situace v dané oblasti. Mimo tuto nejvýznamnější podmínku existují ještě další vlivy pro předpokládaný rozvoj cestovního ruchu. (Ryglová, 2009, s. 26)

Ryglová (2009, s. 27) popisuje objektivní faktory následovně:

Politické – základní politické situace, jak světového, tak místního významu, např. politická situace v zemi, válečné konflikty, stabilita země, charakter politického systému, např. kriminalita, systém politických stran, střídání vlád, vznik Evropské unie a další.

Ekonomické – z pohledu hospodářské politiky ovlivňuje vývoj cestovního ruchu např. směnitelnost měny, reálná výše mezd, podpora podnikání v cestovním ruchu, podpora prezentace země ve vztahu k zahraničí, programy podpory podnikání (fondy a zdroje EU nebo UNESCO), výše reálné kupní síly obyvatelstva. Započitatelný vztah cestovního ruchu a ekonomiky lze formulovat různými ukazateli, např. podílem služeb cestovního ruchu při tvorbě HDP, výdaji občanů za služby spojené s cestovním ruchem, devizový příjem ze zahraničního cestovního ruchu, saldo ze zahraničního cestovního ruchu, podíl pasivního cestovního ruchu.

Demografické – velikost populace, ekonomická aktivita, mobilita, střední délka života, růst urbanizace. Lidský faktor zastupuje v cestovním ruchu nejen pracovní sílu, ale rovněž člena cestovního ruchu.

Ekologické – rozumí se taktéž kvalita životního prostředí: velký růst cestovního ruchu v některých oblastech může poškodit kvalitu přírody, zvláště pokud je zde koncentrace cestovního ruchu vysoká. Další podmínkou je uplatňování zásad stálého udržitelného růstu ekonomiky a obnovy kvality života na venkově. V některých případech je potřeba zvolit variantu demarketingu, aby byl udržen stálý rozvoj v cestovním ruchu a to tak, že se uměle sníží poptávka a tím se sníží negativní dopady na ekologický biotop, například snížením počtu návštěvníků, mluvíme zde o takzvané řízené návštěvnosti.

Administrativní – soubor právních předpisů, zákonů a vyhlášek o cestovním ruchu. Jedná se o daňovou legislativu, výše denního limitu peněžních prostředků na pobyt, celní a devizové předpisy, pasové a vízové podmínky, ale i třeba nutnost očkování při cestě do určitých zemí.

Sociální – životní úroveň v dané oblasti, životní styl, množství volného času. S rostoucí životní úrovní se posouvá důležitost volného času na přední místo důležitosti.

Materiálně - technické – moderní informační technologie, úroveň ubytování, stravování, obchod, úroveň dopravní infrastruktury, rezervační systémy, sportovní aktivity, směnárny apod.

2.2.2 Subjektivní faktory

Ryglová (2009, s. 27) zahrnuje do této kategorie množství psychologických faktorů a dalších podnětů ovlivněných kulturní úrovní obyvatel, reklamou apod.

Psychologické vlivy – mají souvislost se spotřebitelským chováním, které ovlivňují čtyři psychologické faktory (motivace, vnímání, učení a postoj). Poznání těchto základních faktorů vede k efektivnějšímu marketingovému členění. (Ryglová, 2009, s. 28)

2.3 Realizační faktory a předpoklady cestovního ruchu

Existence realizačních faktorů poskytuje možnost uskutečňovat cestovní ruch a rekreaci. Realizační faktory tvoří mezičlánek mezi oblastmi zájmu o rekreaci a cestovní ruch a cílovými oblastmi rekreace a cestovního ruchu. Na tomto obecném principu je založena majoritní část studií, které se zabývají analýzou potenciálu rekreace a turismu. (Toušek a kolektiv, 2008, s. 315)

Podle Ryglové a kolektivu (2011, s. 35) realizační faktory pomáhají dosáhnout určitou oblast prostřednictvím dopravy a zužitkovat infrastrukturu služeb neboli materiálně – technickou základnu (stravovací a ubytovací zařízení, služby apod.). Bez dostačující kapacity služeb nelze technicky využít potenciál oblasti. Bez adekvátní nabídky služeb stanovené kvality není možné ani řádně zkompletovat turistické produkty, a tím pádem ani území nabízet na trhu. Bez uspokojivé kvality služeb i při dostačující kapacitě nelze ekonomický přínos cestovního ruchu zachovat na delší dobu a už vůbec ne navyšovat. Co se týká hodnocení úrovně realizačních faktorů, využívá se řada ukazatelů. Mezi ukazatele patří například ukazatele kvality stravovacích a ubytovacích zařízení, počet a skladba návštěvníků na daném území, velikost přepravních kapacit a jejich kvalita, občanská vybavenost (bankovní, obchodní, směnárny služby), limit využití oblasti z hlediska materiálně – technické základny, stupeň modernizace a restrukturalizace stravovacích a ubytovacích zařízení, počet ubytovacích zařízení, počet lůžek, orientační rámeček rekreační návštěvnosti, výnosnost zařízení pro obce atd.

2.3.1 Doprava

Doprava je pro cestovní ruch velmi významná. Turista se musí nejen dopravit do destinace a zpátky, ale také využít dopravní služby v destinaci i při fakultativních a jiných výletech. Spokojenost turistů avšak mohou nepříznivě ovlivnit problémy v dopravě, jako jsou například zpoždění, zrušení spojů, stávky, teroristické útoky a další nenadálé události. Turisté požadují komfort, bezpečnost, efektivní dopravní síť, splnění slibů i standardů. Mezi dopravní služby patří doprava letecká, silniční, železniční, vodní a také doprava kosmická. (Jakubíková, 2012, s. 30 – 31)

Musíme si uvědomit, že pro většinu turistů je doprava nezbytné zlo, a proto by se měly komplikace spojené s cestováním co nejvíce redukovat. K tomu podstatně přispívají pořadatelé dovolených, jenž poskytnou takové transportní služby (přistavení kola nebo vozidla, přeprava z nádraží nebo letiště atd.), které turistovi jeho situaci usnadní a zpříjemní. Mimochodem tyto služby jsou ty, které přinášejí do regionu peníze. V dnešní době jsou také čím dál více kladeny nároky na co nejnižší škodlivost dopravy pro životní prostředí. Důkazem je růst popularity tzv. šetrného cestování. Velmi významnou roli hraje v této sféře také cyklistika, cykloturistika a další šetrné způsoby dopravy. V tomto případě se nemusí jednat jen o dopravní prostředek, ale také o volnočasovou aktivitu. (Ryglová a kolektiv, 2011, s. 36)

2.3.2 Infrastruktura služeb

Pro realizaci cestovního ruchu, která souvisí s vlivem socioekonomických faktorů je potřeba vytvořit další kategorii podmínek, jenž by zabezpečovaly nejúčinnější využívání území a center cestovního ruchu, a tím je infrastruktura cestovního ruchu.

Z účelového pohledu lze infrastrukturu cestovního ruchu posuzovat v užším a širším pojetí. Z pohledu širšího smyslu začleňujeme do infrastruktury hmotné prostředky, které jsou potřeba k realizaci a vytváření služeb pro turisty bez ohledu na velikosti podílu při poskytnutí služeb. Mimo vlastní vybavení patří mezi ně určité součásti infrastruktury dopravy, obchodu, společného stravování, služeb aj. V užším smyslu náleží do infrastruktury všechny hmotné prostředky, které slouží především potřebám cestovního ruchu. Jsou to ty prvky infrastruktury, které zajišťují služby cestovního ruchu. Jsou to kupříkladu cestovní kanceláře, které zajišťují přepravu účastníků cestovního ruchu. Tyto kanceláře zajišťují přepravu vlastními dopravními prostředky nebo domlouvají pobyt turistů v turistických a rekreačních oblastech. Primární úkolem infrastruktury je vytváření reálných podmínek na zajištění

účasti obyvatel na cestovním ruchu, na zajištění tvorby a realizace služeb. Smysl každého aparátu cestovního ruchu plynou z jejich použití. Většinou se rozlišují zvláště složky infrastruktury turismu a tím jsou zprostředkování, ubytování, doprava, sportovně - rekreační zařízení a služby, stravování, obchodní služby, kulturně – společenská zařízení a služby, zařízení komunálních služeb a ostatní infrastruktura. (Toušek a kolektiv, 2008, s. 315 – 317)

3 TRENDY V CESTOVNÍM RUCHU

Cestovní ruch je význačným fenoménem z mnoha aspektů. Důsledky jeho rozvoje se odrážejí do sféry sociálně – kulturní, ekonomické a také do environmentální. Rozvoj cestovního ruchu nemá vždy pozitivní dopad, někdy má spíše negativní vliv. Jeho důsledky působí hlavně na místo realizace cestovního ruchu. Cestovní ruch je také důležitou činností, která je hlavně ve vyspělých zemích neodmyslitelnou součástí volného času. (Kotíková, 2013, s. 25)

„Vývoj populace světa, kontinentů i jednotlivých regionů bude záležet na řadě faktorů. To, jak se s ním samo lidstvo vypořádá, ukáže blízká i vzdálenější budoucnost.“ (Toušek a kolektiv, 2008, s. 95)

3.1 Globalizace

Za první trend se velmi často označuje globalizace. Ve vztahu s turismem existují dva výchozí prvky globalizace. Jako první z nich se uvádí teritoriální expanze v celosvětovém rozsahu. Tento fakt se bezpochyby vztahuje k rozvoji technologií, které podstatně zrychlily společně s liberalizačními procesy a s přírůstkem konkurenčních náporů jevy, které se souborně nazývají globalizace. Kromě rozvoje dopravy, který se podstatně podílel na prostorové a časové dostupnosti cílových destinací, je to především rozvoj informačních technologií, které umožňují zefektivnění komunikace a dosažitelnost informací. Druhým základním prvkem globalizace je zvyšující se homogenizace a standardizace trhu jako konsekvence celosvětového spojování životních stylů, oblíbených produktů a vkusu. Tento fakt je samozřejmě diskutabilní. Dochází sice k určitým projevům globalizace, jako je například akulturace nebo kulturní difúze, k hledání pozitiv vyplývajících z globalizace (vysoká kvalita, nízké náklady = normalizovaný produkt), ale dochází také k velmi rozdílným požadavkům plynoucích z osobnosti každého jednotlivce, individualizace. Poznání a touha zažít něco neopakovatelného je jedním ze základních motivů turismu. Podle této skutečnosti můžeme tedy konstatovat, že požadavky na určitou standardizaci se projevují spíše u uspokojování sekundárních potřeb než u primárních (z pohledu cestovního ruchu). (Palatková a Zichová, Praha, 2014, s. 47)

Globalizace je široce používaný pojem. Především je rozšířená populární a politická přijatelnost globalizace: finanční služby, měny, korporace, trhy, vlády a správy, kultury a fyzická mobilita již nejsou omezeny národními mezerami. (Shaw a Williams, 2004, s. 4)

3.2 Fragmentace

Fragmentace je dalším trendem v cestovním ruchu, který se projevuje už delší dobu a je podložen kvantitativními průzkumy. Přestože celá řada účastníků cestovního ruchu zrealizuje v průběhu jednoho roku více cest, tak počet přenocování během jedné cesty se zmenšuje. Zvýšení počtu dovolených v rámci jednoho roku může být nejen následkem zvyšující se životní úrovně, ale rovněž rozprostřením fondu volného času v rámci roku. Na rozdíl od toho je velká část populace vystavována značné pracovní zátěži s vysokou časovou obtížností, a to požaduje na jedné straně hojnější regeneraci fyzických a psychických sil, na druhé straně zamezuje uskutečnění delších nepracovních pobytů. (Palatková a Zichová, Praha, 2014, s. 47)

3.3 Ohleduplnost k životnímu prostředí

Dalším trendem v oblasti cestovního ruchu je ohleduplnost k životnímu prostředí. Životní prostředí patří mezi základní podmínky pro realizaci cestovního ruchu a záporné dopady cestovního ruchu jsou spojovány především s nadměrnou tvorbou škodlivin nebo s nadužíváním omezených zdrojů. V dnešní době lze sledovat určité odchýlení od masového cestovního ruchu k individuálnímu cestovnímu ruchu. Tzv. udržitelný cestovní ruch ale v sobě nezahrnuje jen environmentální pohled, ale také pohled sociokulturní a ekonomický. Udržitelný cestovní ruch nelze chápat jako specifický typ cestovního ruchu, avšak jako určité pojetí turismu založené na poznatcích a úctě k hodnotám cílové destinace. Nenarůstá poptávka jen po ekologicky šetrných výrobcích, ale také poptávka po tzv. místních výrobcích zužitkovávajících materiální i pracovní zdroje dané oblasti a současně mající příznivý ekonomický efekt v této hostitelské oblasti. (Palatková a Zichová, Praha, 2014, s. 47 - 48)

3.4 Rychlé změny životních stylů

Následujícím trendem současné poptávky v cestovním ruchu jsou rychlé změny životních stylů. K důležitému posunu v oblasti cestovního ruchu došlo v přechodu od „prostých nabírání sil“ přes „přání prožít nové zážitky, být aktivní“ k soudobému požadavku „prožít novou integritu každodenního stereotypního života“. V tomto období mizí rozdíly mezi volným časem a prací. Účastníci cestovního ruchu se orientují na uspokojení tzv. růstových potřeb, očekávají od dovolené rozšíření vlastních obzorů a objevování nových věcí, lidé se tak rádi učí nové věci, experimentují, riskují a dozvídají se spoustu zajímavostí o příro-

dě, ale také o místním životě a kultuře. Důležitou složkou moderního životního stylu je dnes i dobrá fyzická a psychická kondice člověka. Samozřejmě je nutné říci, že i přes všechny projevy globalizace je poptávka velmi odlišná z hlediska individuálních požadavků každého návštěvníka. Změna postoje masových turistů k turistům individuálním patří k dalším trendům cestovního ruchu. Původ zmiňovaného trendu můžeme vidět v rozvoji komunikačních i dopravních technologií, stejně tak i v trvale větší návštěvnické zkušenosti a k jejich velmi specifickým nárokům. To vyžaduje vysoké požadavky na supersegmentaci postavenou na pečlivých vědomostech trhu a následujícím zacílením veškerých částí marketingového mixu. Z výše zmiňovaného plyne, že upadá důležitost tradičních, předem připravených nabídek, ale roste důležitost volitelných regionálních služeb s ohledem na různorodé nároky návštěvníků, které v sobě spojují jak výhody (informace, cena, komfort), tak současně nevýhody (uniformita, vázanost) tradičních nabídek. (Palatková a Zichová, Praha, 2014, s. 48)

3.5 Nové typy dovolených a zvýšené požadavky na kvalitu

V návaznosti na vysokou různorodost poptávky přibývají nároky na nové druhy dovolených, které odráží rozsáhlé spektrum zájmů. Musí být proto brán ohled na tematické zaměření, tedy animační/programovou náplň produktů cestovního ruchu.

Posledním důležitým trendem cestovního ruchu jsou zvýšené nároky na kvalitu. Kvalitu můžeme v obecné rovině charakterizovat jako míru naplnění očekávaného. Především v oblasti služeb cestovního ruchu má kvalita velmi subjektivní povahu a její chápání je pokaždé závislé na cílové skupině i na konkrétním jednotlivci. Nároky na vyšší stupeň kvality z pohledu poptávky jsou určovány zkušenostmi a vyšší vzdělaností účastníků cestovního ruchu a rovněž existencí značného počtu substitutů s možným výběrem produktu vyšší kvality. (Palatková a Zichová, 2014, s. 48)

3.5.1 Gastronomický cestovní ruch

V odborné literatuře se gastronomické služby řadí mezi základní služby cestovního ruchu. Dnes je však jasné, že samotné jídlo se stává samotným cílem cesty některých turistů. V české terminologii se také používá název gurmánský nebo kulinářský cestovní ruch. Dále se používá také slovo „pohostinství“ s tím, že tímto slovem se myslí souhrn ubytovacích a stravovacích služeb. V dnešní době dostává pohostinství nový význam, kdy se stávají ubytovací a gastronomické služby předmětem podnikání, hlavně v odvětvích hotelnictví

a gastronomie. Pro spoustu národních trhů se staly tyto odvětví velkým přínosem pro jejich ekonomiku. Zájem o kulinářský cestovní ruch v posledních letech velmi roste. Důvodů je hned několik. Při tomto druhu cestovního ruchu poznáte nejenom samotné jídlo, ale i stravovací zvyklosti a rituály cílové destinace. Jídlo a stravování neodmyslitelně patří do kultury života místních lidí. Dalším argumentem může být také vyhledávání zdravého nebo tradičního způsobu stravování. Příkladem jsou například hojně se rozšiřující farmářské trhy, kde se běžně nabízí čerstvé, lokální a zdravé potraviny. Velkou propagací tohoto trendu také dělají moderní kuchařské pořady, které propagují lokální pokrmy a tím pádem vzbuzují v lidech zájem je vyhledávat. (Kotíková, 2013, s. 37 – 42)

3.5.2 Léčebný cestovní ruch

V dnešní době je velmi populární léčebný neboli zdravotní cestovní ruch. Proto spousta rekreačních zařízení a lázní se začalo orientovat právě na tento typ trávení volného času. Tento styl je určován rychlým životním tempem lidí, kteří tráví většinu svého času v práci. Pokud mají volno, chtějí se pořádně zotavit a tak zdravotní pobyty bývají krátké, ale za to intenzivnější. Při tomto trávení volného času zároveň podporujeme prevenci před civilizačními chorobami jako je například nedostatek pohybu, stres, nadváha, kouření a jiné nezdravé činnosti spojené s dnešní uspěchanou dobou. Jednou z moderních variant zdravého trávení volného času se stalo wellness. Slovo wellness můžeme charakterizovat jako stav nebo kvalitu pobytu za předpokladu dobrého zdraví. Právě wellness nám pomáhá najít cestu k našemu optimálnímu zdravotnímu stavu. Wellness se skládá ze čtyř základních složek, patří sem optimální a zdravá strava, fitness, kontrola hmotnosti a stresu. Zdravotní cestovní ruch proto nabízí širokou škálu sportovně - rekreačních aktivit, programů zaměřených na zlepšení tělesné kondice, režimů zdravého stravování a různých dalších aktivit v relaxačních a sportovních centrech. Vyhledávanou součástí těchto pobytů jsou také všechny možné typy masáží. Reakcí na poptávku po těchto službách byl vznik wellness hotelů. Wellness hotely se specializují na krátkodobé pobyty hostů související s rehabilitací a odbornou péčí. Zákazníci hotelů mohou využívat sportovně rekreační vybavení, které je k dispozici přímo v místě pobytu. Hlavní výhodou těchto hotelů je, že nejsou závislé na léčebném přírodním zdroji. V České republice vznikají organizace, které se podílí na propagaci a zvyšování popularity wellness. Jsou to například Česká asociace wellness nebo Wellness Club. (Orieška, 2010, s. 307 – 308)

Dalším druhem léčebného cestovního ruchu jsou lázně. Jsou to místa lázeňských pobytů, které jsou závislé na existenci léčivých přírodních zdrojů. Lázně pak podle typu zdroje nabízí nejrůznější druhy lázeňských služeb. Tyto služby slouží především k obnově sil a zdraví člověka po úrazech nebo po nemoci. Hlavní nabídkou lázeňských služeb je tedy lázeňská léčba. České lázně nejsou navštěvovány jen tuzemskými hosty ale i cizinci, a proto se oddělení lázeňství agentury CzechTourism zabývá propagací českého lázeňství v zahraničí. (Orieška, 2010, s. 297)

3.5.3 Cestovní ruch seniorů

Cestovní ruch seniorů je trend, který v posledních letech velmi rychle roste. Příčin tohoto vysokého růstu je hned několik, například prodlužující se věk, příjmové možnosti seniorů a také zvyšující se kultura cestování. Pobyty pro seniory mohou představovat kvalitnější péči a větší možnosti pro navázání nových přátelských kontaktů. Této skutečnosti jsou si vědomy i cestovní kanceláře, které nabízejí služby tzv. sociálního cestovního ruchu. Hotely vítají existenci sociálního cestovního ruchu, protože to pro ně znamená zaplněnost ubytovacích kapacit a zaměstnanost v turismu po celý rok. Kromě toho, že cestovní ruch seniorů posiluje turismus i mimo hlavní sezónu, podílí se i na zvýšení kvality posledních let života člověka. (Schejbal, 2008, s. 63)

3.5.4 Kulturní cestovní ruch

Kultura jako zdroj cestovního ruchu má již dlouho trvajících tradici a významné předpoklady i do budoucna. Až koncem 20. století si upevňuje kulturní cestovní ruch své místo na trhu, kde roste poptávka po kulturních akcích, které se stávají důležitými při výběru cílové destinace návštěvníka. Kulturní cestovní ruch dělíme na dvě základní části. Do první části patří památkový cestovní ruch (heritage turismus), který se orientuje na historické a kulturní dědictví. Do druhé části se řadí art turismus, který se orientuje na současné kulturní vyjádření. Primárními vlastnostmi kulturního cestovního ruchu je zaujetí návštěvníků o kulturu. Zájemci o kulturní cestovní ruch navštěvují památky nebo kulturní akce a pořady v různých kulturních zařízeních. K tomuto účelu se ovšem nevyužívají jen kulturní zařízení, ale také reliktů, stavby, budovy a jiná kulturní místa. Důležitým aspektem kulturního cestovního ruchu je vždy ukázat zvyklosti a kulturní tradice obyvatel na daném území. V kulturním cestovním ruchu rozlišujeme dva typy účastníků podle motivace k cestě. Patří zde specifický a obecný typ účastníka. Za obecného účastníka považujeme toho, který bere kulturu jako vedlejší aktivitu k jeho hlavním činnostem na své dovolené. Kdežto specifický

účastník považuje kulturu za hlavní nebo převažující cíl své dovolené. (Tittelbachová, 2011, s. 139 – 140)

3.5.5 Filmový cestovní ruch

Do mladých a nových forem cestovního ruchu můžeme rozhodně zařadit ten filmový. Jeho popularita neustále roste s rostoucím zájmem lidí o film a televizi. Lidé často rádi sledují filmy a jejich prostřednictvím utíkají do jejich umělé reality. Možná proto oblíbenost tohoto typu turismu tak rychle roste. Nemusí se však jednat jen o film, ale i jiná audiovizuální díla. Místa, která se ve filmech objevují, poté lákají turisty k jejich navštívení. Usuzují tak na základě předpokladu, že pokud se jim líbil film, tak se jim bude líbit i místo, které tam viděli. Některé zajímá zase rozdíl mezi realitou ve filmu a skutečnou realitou. Předkem filmového turismu byl literární turismus. V dobách, kdy ještě film neexistoval, si lidé místa představovali na základě literární předlohy a jelikož byly tyto představy velmi lákavé, začali místa navštěvovat. Pojem filmový cestovní ruch však nezahrnuje jen návštěvy míst zobrazených ve filmu. Často turisté navštěvují i lokality, kde se filmy kupříkladu natáčely. Typickým příkladem tohoto cestovního ruchu je návštěva filmových festivalů. Na těchto akcích je však možnost navštívit i přidružené akce, které jsou však úzce spjaty s filmem. Často v rámci těchto akcí probíhají nejrůznější tematické výstavy, popisuje se historie filmu, organizují se návštěvy filmových studií a probíhá další doprovodný program. Jak se vyvíjí postupně technologie, vyvíjí se i film, a proto má filmový cestovní ruch obrovské předpoklady být populární i do budoucna. (Kotíková, 2013, s. 131 – 133)

3.5.6 Svatební cestovní ruch

Velmi mladým trendem, ale rychle se rozvíjejícím je svatební cestovní ruch. Svatebním cestovním ruchem myslíme všechny organizované cesty do zahraničí za účelem se zúčastnit svatebního obřadu nebo s podobným motivem se stejným smyslem. Může to být například svatební cesta, symbolické uzavření sňatku, zasnoubení nebo cesta k příležitosti výročí svatby. Účastníkem turismu pak v takovém případě nejsou jen snoubenci, ale také například svatební hosté, kteří se svatby účastní. Avšak v podrobnějším konceptu pojetí svatebního cestovního ruchu mohou tento ruch představovat i činnosti spojené s realizací a přípravou sňatku nebo již zmiňovaných jiných činností. Typickým příkladem mohou být líbáňky v zahraničí. Čím dál častěji se však setkáváme i se sňatkem v zahraničí. Někdy se tyto činnosti mohou prolínat a účastníci tyto cesty spojí v jednu. Svatební cestovní ruch je mladé odvětví, které získává čím dál větší popularitu i v České republice. Důkazem toho

jsou nabídky cestovních agentur, které se na tento speciální druh turismu přímo specializují. (Kotíková, 2013, s. 125 – 126)

4 SLUŽBY V CESTOVNÍM RUCHU

Při využívání cestovního ruchu dochází k naplnění potřeb, které jsou spjaty s cestou nebo s pobytem mimo naše bydliště. Většinou se tak děje ve volném čase, kdy si chceme odpočinout od všedních povinností. Naším cílem je dosažení odpočinku, zážitků, zábavy, poznávání, sportovního nebo kulturního vyžití. Definováním potřeb chápeme stav, kdy máme něčeho nedostatek, co je pro člověka a jeho život důležité a bez čeho by se neobešel, to pak člověka dovádí ke specifickému chování. V cestovním ruchu pak dělíme potřeby na primární (již zmiňované sportovní vyžití, poznávání kulturních a historických památek, odpočinek, společenské komunikace atd.) a sekundární potřeby, tj. efektivně uspokojovat cílové potřeby (doprava do cílové destinace, stravování během pobytu, potřeba hygieny, zprostředkování služeb atd.). Potřeby všeobecně jsou u turistů zajišťovány pomocí volných statků, služeb, zboží a veřejných statků. Volné statky jsou zpravidla přírodní statky, které jsou účastníky cestovního ruchu využívány v době pobytu. Jedná se například o vzduch, sluneční svit, mořskou vodu aj. Pokud se však nějak volné statky upravují, jedná se již o statky ekonomické. To může být například vynaložení práce na úpravu hotelové pláže. Služba je ekonomickým statkem a její smysl spočívá v poskytování činnosti. Oproti výrobku se tedy jedná o nemateriální činnost. V cestovním ruchu se můžeme setkat s obsáhlou nabídkou služeb. Zboží je statek, který je určen k prodeji na trhu. Zbožím v cestovním ruchu mohou být například suvenýry, turistické mapy, knižní průvodce, upomínkové předměty, ale třeba také jídlo a pití. Veřejným statkem rozumíme statek, ze kterého mají užitek všichni, a je určen pro skupinovou spotřebu. Tento statek je nedělitelný, tudíž každý má stejný nárok na jeho spotřebu. Veřejný statek vzniká většinou lidskou prací. Jedná se například o veřejné komunikace, náměstí, městské památkové rezervace, ale i třeba lidové slavnosti. Veřejné statky bývají ekonomizovány. Z pohledu ekonomického tvoří komplex volných statků, služeb, zboží a veřejných statků produkt cestovního ruchu. Produktem cestovního ruchu se rozumí vše, co je předkládáno na trhu turismu a dokáže uspokojovat potřeby účastníků turismu a tím dochází k tvorbě uceleného souhrnu zážitků. Klíčovým prvkem produktu cestovního ruchu jsou služby, které zajišťuje a předkládá cílová destinace (primární nabídka) a podniky turismu (sekundární nabídka). (Orieška, 2010, s. 7 - 8)

4.1 Ubytovací služby

Z historického hlediska byly první ubytovací služby poskytovány v rámci obchodních cest. Na trasách těchto cest se nacházely hostince, které poskytovaly i ubytování a tak vznikly předchůdci hotelů. Hotel jako samostatná stavba poskytující ubytování se objevuje až na přelomu 18. a 19. století. Rozvoj dopravy automobilové a hlavně cyklistiky znamenal i rozvoj a rozšíření hotelů. V téže době se vytváří seznamy hotelů pro potřeby sportovních klubů. Tyto seznamy lze brát jako základ moderní hotelové klasifikace. Silným aspektem pro rozvoj hotelnictví je i dobrá ekonomická situace v zemi. V zemích, kde sílí cestovní ruch a obchodování, se vytváří hustá hotelová síť. Z historického hlediska to byly například tyto státy: Francie, Velká Británie, Švýcarsko a Německo, ale i Spojené státy americké. Luxusní hotely se začínají objevovat až na přelomu 19. a 20. století, kdy se začínají sdružovat do hotelových podniků. Nejvyšší růst hotelnictví byl zaznamenán po druhé světové válce a tento růst stále pokračuje. V dnešní době se moderní hotely začínají stávat hotelovými řetězci. Služby v ubytování představují největší podíl příjmů v cestovním ruchu vůbec, i když nejsou samotným cílem cesty účastníků cestovního ruchu, ale jsou podstatnou potřebou na jakékoliv cestě. (Ryglová a kolektiv, 2011, s. 49)

4.2 Stravovací služby

Rozvoj stravovacích služeb probíhal současně s rozvojem služeb ubytovacích, především hotelových služeb. Provozováním stravovacích služeb se někdy také říká gastronomická zařízení. Tyto zařízení bývají navštěvovány z různých důvodů. Některým hostům jde jen o uspokojení potřeb jídla a pití, jiným jde ale spíše o rozptýlení a komunikaci. Hosté se řadí do různorodých sociálních skupin, které mají rozdílné způsoby chování i finanční možnosti. V poslední době se intenzivně rozvíjí cestování za jídlem a pitím, hlavně pivem a vínem, tzv. gastronomická turistika. Součástí gastronomické turistiky nebývá pouze konzumace jídel, ale také spoluúčast na jejich přípravě v podobě kurzů vaření. Speciální složkou oboru je tzv. zážitková gastronomie, které se věnují zejména dražší podniky a kde základem cílem je přichystat hostům gastronomický zážitek. Tyto trendy jsou podporovány médii, které vysílají seriály o vaření nebo restauracích. Z kuchařů se poté stávají mediální hvězdy, většina lidí má kladný vztah k jídlu a to všechno vede spoustu podnikatelů k rozhodnutí koupit si vlastní restauraci, i když v oboru nikdy nepracovali. Dokonce i v České republice se začíná objevovat regionální gastronomie, která se snaží přilákat zákazníky pomocí typických regionálních specialit. (Ryglová a kolektiv, 2011, s. 56 - 59)

4.3 Kulturně – společenské služby

Kulturně – společenské služby uspokojují kulturní a společenské potřeby účastníků turismu. Jejich poskytování je sloučené se základním motivem městského a kulturního cestovního ruchu, pro které jsou charakteristickými aktivitami návštěva kulturně – společenských zařízení a organizovaných akcí, poznávání přírody a památek atd. Tyto aktivity ovlivňují rozvoj duševní stránky člověka prostřednictvím zábavy, poznávání, společenské komunikace a rozptýlení. Proto často v nabídkách cestovního ruchu nalezneme služby kulturně společenského typu, jelikož jsou s oblibou vyhledávanou činností při rekreačních, lázeňských nebo jiných pobytech. Poptávku po zmíněných službách často ovlivňuje délka stráveného času při pobytu v cílové destinaci. Většinou lidé, kteří zajišťují kulturní aktivity v turistických destinacích, přizpůsobují svoji pracovní dobu hostům, kteří se chtějí bavit a žít společenský život. Velmi často se u těchto aktivit objevují doplňkové služby, jako jsou například občerstvení nebo prodej upomínkových předmětů. Mezi kulturní cestovní ruch se také řadí náboženský neboli religiózní cestovní ruch, který je spojený s tradicemi světových náboženství. Nejběžnějším projevem náboženského cestovního ruchu jsou poutě, jejichž účastníci se účastní náboženských obřadů a navštěvují poutní místa. Religiózní cestovní ruch se od kulturního cestovního ruchu odlišuje duchovními motivy a odmítáním nazývat jeho účastníky jako turisty. (Orieška, 2010, s. 170 – 171)

5 SHRUTÍ POZNATKŮ Z TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část bakalářské práce se zabývala obecným definováním cestovního ruchu a vymezením pojmů s ním spojených. Tato část byla strukturovaná tak, aby poznatky získané tímto rozbořem byly aplikovatelné na oblast rozebíranou v části praktické. Z poznatků části teoretické by měl také vzniknout výstup pro návrhy a doporučení v praktické části.

V první části byly rozebrány základní informace týkající se cestovního ruchu. Hlavním úkolem bylo definování cestovního ruchu vůbec a dále jeho členění.

V další části se bralo v úvahu několik aspektů předpokladů cestovního ruchu, lokalizační faktory, selektivní faktory a realizační faktory.

Ve třetí části se teoretická část zabývala analýzou současných trendů v cestovním ruchu a jejich vývojem do budoucna.

V závěrečné části byly rozebrány služby v cestovním ruchu, které pomohly analyzovat situaci a aplikovat poznatky do praktické části bakalářské práce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CHARAKTERISTIKA OBLASTI HODONÍNSKO

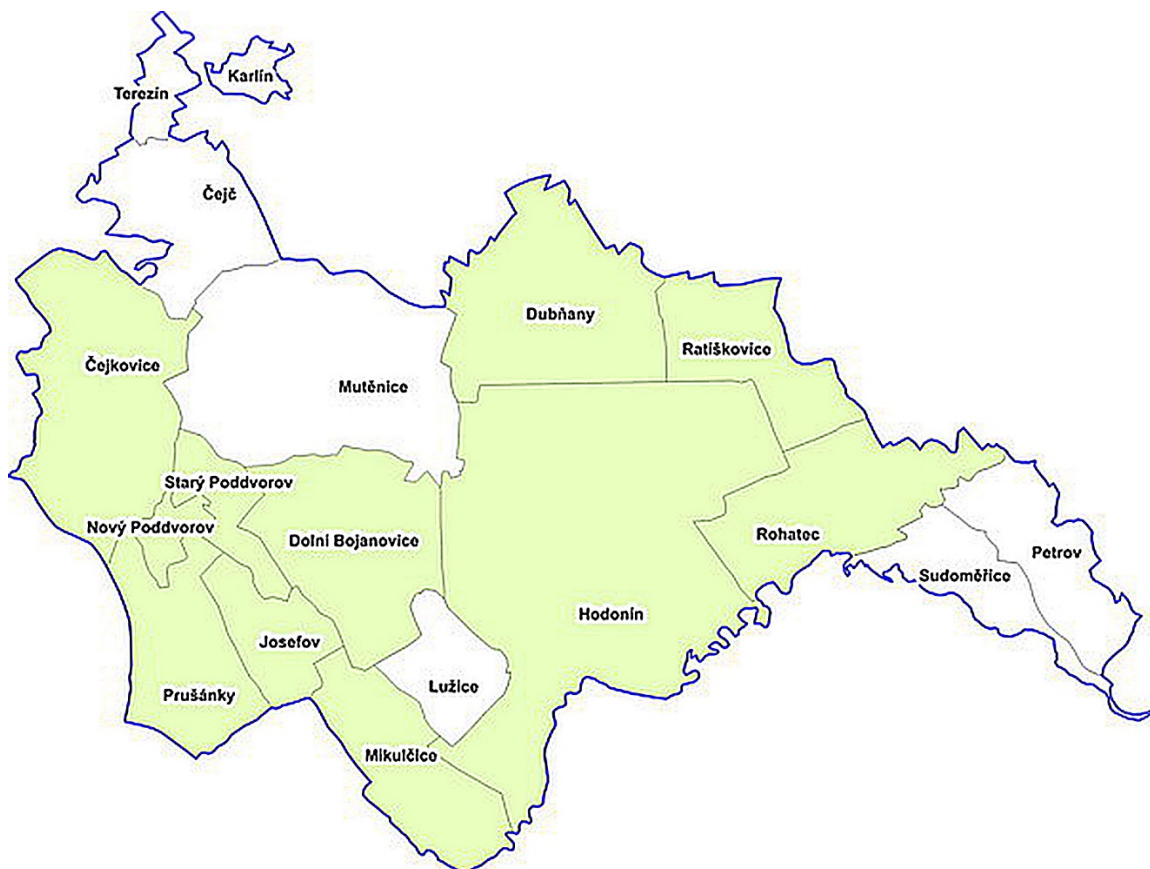
Mikroregion Hodonínsko je dobrovolný svazek obcí v okrese Hodonín, který se nachází v Jihomoravském kraji. Do tohoto mikroregionu spadá 11 obcí: Dolní Bojanovice, Čejkovice, Dubňany, Hodonín, Josefov, Mikulčice, Nový Poddvorov, Prušánky, Rohatec, Ratíškovice a Starý Poddvorov. V mikroregionu Hodonínsko žije v současnosti 50 901 obyvatel. Rozloha katastru, který mikroregionu náleží, činí 20 599 ha. Tyto obce pojí především folklorní tradice, pěstování vinné révy a následná výroba vína. S vínem bývají spojené doprovodné kulturní a společenské akce, kterých je v tomto mikroregionu opravdu mnoho. Proto jsou zde i rozšířené vinařské stezky, na kterých se nacházejí vinné sklepy a budy. Oblast je vyhledávaná také díky své malebné přírodní krajině, hodnotným zámčkům, kostelům a dalším historickým památkám. Hojně je tady rozšířená i cykloturistika s bohatou sítí cyklostezek. Nesmíme rovněž opomenout Bařův kanál, který se hlavně v posledních letech stává vyhledávanou atrakcí pro všechny generace. Oblíbenost oblasti zvyšuje také jeho podnebí. V průběhu roku je na Hodonínsku mnoho slunečných a teplých dnů, což prodlužuje turistickou sezónu.

Obrázek 1 Logo mikroregionu Hodonínsko (MAS Dolní Morava, © 2013)

Mikroregion Hodonínsko byl založen v prosinci roku 2004 jako samostatná právnická osoba. Jeho cílem je prosazování, koordinace a ochrana společných zájmů členských obcí. Dále mezi jeho činnosti patří spolupráce při budování cyklostezek, při pořádání různých společenských a kulturních akcí, propagace tohoto dobrovolného svazku obcí, poskytování informačních služeb apod. Díky všem obcím mikroregionu Hodonínsko, které nabízejí pestrý kulturní, sportovní a vinařský program, má tento mikroregion velmi perspektivní podmínky pro rozvoj turistiky a cestovního ruchu. (Hodoninsko.eu, © 2009)

6.1 Vymezení mikroregionu Hodonínsko

Obrázek 2 *Obce mikroregionu Hodonínsko (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)*

6.1.1 Čejkovice

- Rozloha katastru: 2506 ha
- Počet obyvatel: 2500
- Nadmořská výška: 208 m. n. m.

Čejkovice se nachází v mírně zvlněné krajině na západu okresu Hodonín. Protéká zde říčka Prušánka a okolo jsou rozlehlé vinohrady. První písemné zmínky o obci pocházejí z roku 1248, kdy obec získávají templáři. Tento řád zde zakládá první vinice a výrobu vína. Místní vinařství dosáhlo svého vrcholu v roce 1624, kdy přichází do obce jezuitský řád. Díky tomu jsou Čejkovice proslulé zejména vinařstvím.

Během roku se zde konají různé akce, například prezentace místních vinařských firem Vinné trhy Čejkovice, tradiční krojové hody, zarážání hory nebo známé atletické závody Čejkovická laťka. Nesmíme ani zapomenout na zdejší organizace a spolky jako jsou kupříkladu dechová hudba Vinařinka, mládežnická dechová hudba Mutěňané a Čejkovjané, dět-

ský národopisný soubor Iskérka, mužský sbor Révokaz, folklorní soubor Zavádka a sportovní oddíl AC Čejkovice.

V obci Čejkovice se nachází mnoho památek. Jednou z nejvýznamnějších pamětihodností je středověká tvrz, která byla v 18. století přestavěna na zámek. V tomto zámku s hranolovou věží můžeme najít jezuitskou kapli (dnes obřadní síň) nebo Zámeckou galerii vín, která nabízí vína čejkovických vinařů. Zajímavostí jsou také podzemní sklepní prostory, které vybuodovali templáři a dodnes slouží k produkci a uskladnění vína pod názvem Templářské sklepy. V současnosti část zámku je využívána i jako hotel. Díky propojení historické památky s ochutnávkou vína a poskytování ubytovacích služeb vzniká nejedna příležitost k rodinným a společenským akcím. Dalšími památkami jsou kostel sv. Kunhuty ze 13. století, památkově chráněná barokní sýpka, fara z 18. století nebo dům T. G. Masaryka, kde prožil část svého dětství. Co se týká krajiny, najdeme tady chráněné přírodní území Čejkovické Špidláky. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.1.2 Dolní Bojanovice

- Rozloha katastru: 1991 ha
- Počet obyvatel: 2901
- Nadmořská výška: 178 m. n. m.

Dolní Bojanovice se nachází v oblasti Dolnomoravského úvalu a protéká zde říčka Prušánka. První zmínky o osídlení tohoto území se datují do mladší doby kamenné, ale byly nalezeny i nálezy po keltské a slovanské kultuře. První písemná zmínka o obci se objevuje roku 1196. V průběhu času střídala obec své majitele, avšak od 16. století do roku 1848 patřily Dolní Bojanovice pod hodonínské panství. V této době se zde rozšiřuje rybníkářství a stává se tak hlavním příjmem obce. Od roku 1738 se obec začíná věnovat pěstování vinné révy. Za zmínku z vinařské historie stojí úspěch odrůdy „Bojanovský ryzlink“. Toto víno bylo tak slavné, že ho obec dodávala pravidelně na císařský dvůr do Vídně. Historie vína je v Dolních Bojanovicích velmi bohatá, tak kupříkladu v roce 1905 zde bylo založeno první vinařské družstvo v českých zemích s názvem Zádruha. Vinařství v této obci má nezastupitelné místo i dnes.

Co se týká kulturního života, jen těžko byste hledali bohatší obec na kulturní tradice na Hodonínsku. Setkat se zde můžete s dodržováním starých zvyků, tradičním krojem, ale i nezvyklým nářečím. Samozřejmostí kulturního života jsou i společenské akce, jako jsou například Svatováclavské hody, Hodky s vinobraním nebo tradiční zarážání hory.

Na co je obec především bohatá, jsou také hudební soubory. Dlouhou tradici má Svatováclavský sbor a orchestr, dále tady nalezneme dechové hudby Bojané, Šohajka a Liduška. Kdo má však rád cimbálovou muziku, najde zde cimbálovou muziku Moravu, Zádruhu, Grajcar a další hudební tělesa. Dlouhou tradici má místní základní umělecká škola, která vyučuje každoročně více než 300 žáků. V obci působí taktéž ochotnický divadelní soubor. Velkou hudební akcí je také Jarní hudební festival, který nabízí posluchačům vážné hudby špičkové domácí i zahraniční umělce.

K historickým památkám patří bezesporu kostel sv. Václava z roku 1734, který je největší sakrální stavbou v obci. Dalšími památkami jsou také kaplička Nejsvětější Trojice, sv. Floriána a sv. Jana křtitele nebo dřevěné bohatě vyřezávané a zdobné památkové kříže. Velmi navštěvované místa jsou také Slovácká chalupa a sklepní ulička, která je vyhledávaná cykloturisty. Nový objekt pro probádání se nabízí podzemní chodby v objektu vinařského družstva Zádruha. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.1.3 Dubňany

- Rozloha katastru: 2257 ha
- Počet obyvatel: 6514
- Nadmořská výška: 200 m. n. m.

Dubňany leží v jižní části okresu Hodonín. Jsou obklopeny rozlehlým lesním komplexem zvaným Doubrava a protéká zde říčka Kyjovka. První písemná zmínka o obci je z roku 1349 a název Dubňany vznikl podle nejstarších zpráv odvozením od dubových lesů v Doubravě. Ke skutečnému rozvoji obce došlo po roce 1850, kdy zde vznikl sklářský průmysl a hlavně hornictví zaměřené na lignit.

Dubňany nejsou jen průmyslovým městem, i tady je rozšířené pěstování vinné révy. Mezi Dubňany a Mutěnicemi byly vytvořeny viniční trati, které dodnes produkují kvalitní vína. Nacházejí se zde také vinné sklepy, které vytvářejí rozlehlý vinařský areál. Tradice zachovávají ženské národopisné soubory Drmolice, Dúbrava a Dúbravěnka, mužský pěvecký sbor Dubňany, cimbálová muzika Dúbrava a dechová hudba Přespolanka.

Dominantou mezi památkami je novogotický farní kostel z roku 1885 a vedle něho stojící empírová budova fary. V obci dále najdeme hodnotné sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Vendelína. Za zmínku z přírodních pozoruhodností určitě stojí prastarý dub, jehož stáří je zhruba 600 let. Co se týká sportovního a rekreačního vyžití, nalezneme zde městské koupaliště a Sportcentrum Želva. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.1.4 Hodonín

- Rozloha katastru: 6345 ha
- Počet obyvatel: 25875
- Nadmořská výška: 167 m. n. m.

Hodonín je centrem Mikroregionu Hodonínsko a okresní město, které leží v Dolnomoravském úvalu řeky Moravy. Řeka Morava zde tvoří přirozenou hranici mezi Slovenskou republikou. Okolo Hodonína se nachází rozsáhlé lesní Doubravy. První písemný záznam se datuje od roku 1169, ovšem území, na kterém se město Hodonína nachází, bylo osídlováno již před tímto rokem. Městem se stal Hodonín díky strážnímu hradu, který se zde nacházel na základě listiny, kterou město získalo od královny Konstancie Uherské v roce 1228 a stalo se tak městem královským. Rokem 1512 Hodonín ztrácí status královského města, ale zůstává důležitým panstvím. V 18. a 19. století se v Hodoníně rozvíjí průmysl a město se tak stává městem průmyslovým. Za zmínku stojí tabáková továrna nebo Redlichova cihelna, která byla před 1. světovou válkou největší cihelnou ve střední Evropě. Později vzniká továrna cukrovaru. Avšak v roce 1907 vzniká Sdružení umělců moravských v čele s bratry Úprky, Antošem Frolkou a dalšími, tím se Hodonín stává do uměleckého a kulturního podvědomí. Těžké chvíle zažil Hodonín v letech 1944, kdy byl zničen bombardováním a obyvatelé byly odvázeni do koncentračních táborů. Dnes zůstává Hodonín průmyslovou dominantou na Hodonínsku i díky elektrárně, která se tu nachází. Nicméně v posledních letech se z Hodonína začíná stávat lázeňské město a rozvíjí se zde lázeňský turistický ruch.

Pokud zamíří turista právě do Hodonína, má možnost si vybrat ze široké škály společenského a kulturního vyžití. V Hodoníně působí mnoho organizací, které se zabývají pořádáním kulturních a společenských akcí. Navíc ve městě působí spousta zájmových souborů a spolků. Jsou to například divadelní ochotnický soubor Svatopluk, který funguje již více jak 150 let. Dalším nositelem tradic je Slovácký krúžek Hodonín a folklorní soubor Dubina a Duběnka. Za zmínku stojí určitě Hodonínský symfonický orchestr a smíšený pěvecký sbor. Co se týče tradičních společenských akcí, jsou největšími akcemi Svatovavřínecké slavnosti, Svátek vína, Královský košt vína, Věneček z rozmarýnu Fanoše Mikuleckého – přehlídka dětských zpěváků lidových písní nebo nejrůznější hudební festivaly (PON-TÓN, Concentus Moraviae).

V Hodoníně se nachází i spousta památek a turisticky zajímavých míst. Turisté mohou navštívit například barokní zámek, kde sídlí Masarykovo muzeum a je zde stálá expozice nejslavnějšího místního rodáka T. G. Masaryka. Z nejvýznamnějších historických pamětihodností v Hodoníně nalezneme také výstavní sál Evropa, Muzeum naftového dobývání a geologie, městskou radnici, kostel sv. Vavřince, mariánský sloup, kapli sv. Kříže a Galerii výtvarného umění – dříve Dům umělců, kde se nachází sbírky předních slováckých výtvarníků. Turisticky vyhledávaným místem je také Zoologická zahrada Hodonín, Přístaviště U Jezu Hodonín, Lázně Hodonín, Dům kultury Hodonín nebo Kino Svět. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.1.5 Josefov

- Rozloha katastru: 708 ha
- Počet obyvatel: 410
- Nadmořská výška: 186 m. n. m.

Josefov leží západně od Hodonína, kde převažují vinice, sady a pole a těsně za obcí protéká říčka Prušánka. Obec vznikla v roce 1782 na místě někdejší obce Kukvice, která patřila mezi nejstarší osady na Podluží. Pojmenování Josefov vzniklo na počest císaře Josefa II. Již tehdy to byla zemědělská obec s rozšířeným vinohradnictvím.

I Josefov má pestrou lidovou kulturu a zvyky, jako například „smrtnica“ – tradiční vítání jara, krojové hody se stavěním máje nebo zarážání hory. Mezi spolky patří Mužácký sbor Josefov, oddíl stolního tenisu a Kynologický klub. K nejstarším památkám v Josefově řadíme barokní sochu sv. Anny a kostel zasvěcený Všem svatým. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.1.6 Mikulčice

- Rozloha katastru: 1530 ha
- Počet obyvatel: 1942
- Nadmořská výška: 165 m. n. m.

Mikulčice najdeme jihozápadně od Hodonína, u říčky Kyjovky. Obec je proslavená především archeologickými vykopávkami. Na území obce byly objeveny pozůstatky z 9. století a podle nich se zjistilo, že zde bylo nejvýznamnější středisko Velkomoravské říše. Po rozpadu říše se obyvatelé přesunuli na místa dnešní obce. První dochovaná písemná zmínka však pochází z roku 1141, kdy obec spadala pod velkofarní kostel v Břeclavi. V průběhu

středověku a novověku se musela obec bránit nájezdům ze sousedních Uher. Od 19. století zde začíná těžba lignitu a ropy a z obce se stává průmyslové středisko. V roce 1951 je k Mikulčicím připojena obec Těšice. Obec je obklopena četnými lesy a to jí dává originální ráz. Tak jako v ostatních obcích na Hodonínsku je i v Mikulčicích rozšířena výroba vína.

Společenský život v Mikulčicích je velmi bohatý na folklorní tradice a zvyky. V obci se sdružuje několik spolků a působí zde i spousta hudebních těles například cimbálová muzika Slovácko a Slovácko mladší, mužácký sbor, chrámový sbor a orchestr čítající více než stovku členů. Folklorní tradice v obci udržuje Chasa Mikulčice. Tato chasa pořádá jednou do roka Krojové hody a také vinařskou akci s názvem Víno a burčák. Dalšími akcemi v obci jsou košť pálenek, krojový ples, košť vína, Festival otevřených sklepů a vánoční koncerty. Velkou mezinárodní akcí je Cyrilometodějská pravoslavná pouť, která se koná v areálu Slovanského hradiště a také Řeckokatolická pouť. Obec pořádá i sportovní akci zařazenou do soutěže Grand Prix s názvem silniční běh Velká Morava.

Jelikož mají Mikulčice bohatou historii, nachází se zde i velké množství památek. Dominantou je již zmiňované Slovanské hradiště v Mikulčicích s expozicemi Velkomoravské Mikulčice - Knížecí hrad v údolní nivě řeky Moravy a Velkomoravské Mikulčice – Druhý kostel a sakrální architektura knížecího hradu. Raritou je také poštovna Velkomoravské Mikulčice fungující přímo v areálu Slovanského hradiště a pracoviště Archeologického ústavu Akademie věd ČR Brno. Uprostřed obce se nachází gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie, v němž je ukryt unikátní oltář z dubových kmenů nalezených v řece Moravě. V obci se nalézá také národní kulturní památka Kaple sv. Rocha a několik historických soch. Vinařské pamětihodnosti jsou mikulčické sklepy a tzv. Těšické budy. Již nefunkční průmyslovou památkou je Důl Mír s těžbou lignitu. Co se týká přírodních zajímavostí, nalezneme v Mikulčicích například Přírodní rezervaci Skařiny, Přírodní park Mikulčický luh, Biosférickou rezervaci Dolní Morava a Ptačí oblast Soutok – Tvrdonicko. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.1.7 Nový Poddvorov

- Rozloha katastru: 297 ha
- Počet obyvatel: 168
- Nadmořská výška: 246 m. n. m.

Nový Poddvorov dostal název od zaniklé osady Potvorovice a následně městečka Potvorova. V roce 1783 došlo k založení současného Nového Poddvorova na polích Mutěnické pahorkatiny západně od Hodonína. I v této obci se obyvatelé věnovali a dosud věnují vinařství a zemědělství a od 40. let 20. století i těžbě plynu.

V Novém Poddvorově se koná Den otevřených sklepů, který je pořádán pravidelně každým rokem. Největší turistickou atrakcí obce je zcela jistě rozhledna Na Podluží, která měří přibližně 30 metrů a svojí podobou těžní věže se snaží zdůraznit význam těžby nafty pro širší oblast Hodonínska a Podluží. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.1.8 Prušánky

- Rozloha katastru: 1414 ha
- Počet obyvatel: 2120
- Nadmořská výška: 185 m. n. m.

Prušánky se nachází západně od Hodonína mezi dvěma vyvýšeninami zvanými Nechory a Jochy v údolí říčky Prušánky. Osídlení této oblasti se datuje již od pravěku, avšak první písemná zmínka pochází z roku 1261, tenkrát ještě s názvem Prusy. Obec ve středověku a poté v novověku střídá majitele a působí na ni i důsledky válek a nemocí. Přesto si obec udržela své tradice a jedinečný ráz. Jednou z tradic, která se dochovala dodnes, je i výroba výtečných bílých vín.

Také společenský a kulturní život je v Prušánkách bohatý. Důkazem toho je například národopisný soubor Podlužánek, cimbálová muzika Šohaj a Verbuňk. Největší společenskou akcí v obci jsou krojové hody „pod zeleným“ spojené s besedou u cimbálu. V průběhu roku zde můžeme navštívit krojový ples, zarážání hory nebo vinobraní, které probíhá v jedinečné lokalitě Nechory, kde nalezneme více jak 400 vinných sklepů. Do lokality Nechory se můžeme pohodlně dopravit na kole po místní vinařské cyklostezce.

Největší historickou památkou je pozdně barokní kostel sv. Isidora z roku 1758. Menší historické objekty jsou pak socha sv. Jana Nepomuckého, socha sv. Floriána a několik zajímavých křížů. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.1.9 Ratíškovice

- Rozloha katastru: 1260 ha
- Počet obyvatel: 4082
- Nadmořská výška: 207 m. n. m.

Ratíškovice leží severně od Hodonína a jsou obklopeny rozlehlým lesním komplexem Doubrava. Oblast Ratíškovic byla osídlena zřejmě už od mladšího paleolitu, ale první písemná zmínka o obci pochází z roku 1131. V průběhu své historie obec postihlo několik válek a nájzdů. Před 19. stoletím měla obec zemědělský charakter a v polovině 19. století zde začala vznikat cihelna. Kromě cihelny vznikl také lignitový důl Tomáš a Ratíškovice začaly být průmyslovější oblastí. Do města byla přivedena železnice a vznikly zde první větší sídliště.

Z tradičních společenských akcí se dochoval krojový ples, setkání mužských a ženských sborů tzv. Zpívání pod Náklem. Náklo je přírodní vrch, kde se koná o svátku sv. Cyrila a Metoděje Pout' u Liliového kříže. Velká hudební akce je i mezinárodní festival dechových hudeb. Z folklorních těles zmiňme například dětskou cimbálovou muziku, dětský folklorní soubor Ratíškovská Dolina, Slováký krúžek, Mužský pěvecký sbor a ženský pěvecký sbor Robky ze Sěčky. Působí zde také dechová hudba Dolanka a mládežnická Veselá muzika. Zajímavostí je i na svoji velikost úspěšný fotbalový klub.

Z atrakcí, které je možno v průběhu roku navštívit, je zajímavostí muzeum Ve vagónu, umístěné ve dvojici železničních vozů. Je zde také možnost zapůjčit si železniční šlapadlo a projet se po malebné zalesněné krajině. Historické památky zastupuje kaple sv. Josefa z roku 1850 a kostel sv. Cyrila a Metoděje z roku 1857. Na vrchu Nákle nalezneme sedmimetrový Liliový kříž na počest mise sv. Cyrila a Metoděje. Za zmínku také stojí lesy Doubravy, kde však moc listnatých stromů nenalezneme. Je to způsobené velmi suchým klimatem, které zde panuje, proto se toto území někdy označuje jako Moravská Sahara. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.1.10 Rohatec

- Rozloha katastru: 1745 ha
- Počet obyvatel: 3413
- Nadmořská výška: 181 m. n. m.

Rohatec leží na severu od Hodonína a je lemován řekou Moravou a lesním komplexem Dúbrava. Obec tvoří tři části, které se nazývají Kolonie, Soboňky a Na Kopci. Pozůstatky po osídlení zde nalezneme již z doby kamenné, ale první dochovaný písemný doklad pochází z roku 1270. Z historického hlediska byl Rohatec důležitým obchodním uzlem, protože se zde nacházel přechod přes řeku Moravu. Obyvatelé se v minulosti zabývali také rybolovem, lovem raků a zemědělstvím. V 19. století vzniká v obci jeden z prvních cukro-

varů na Moravě a ve 20. století je zde vystavěna továrna na cukrovinky, která funguje dodnes.

Návštěvník Rohatce by neměl vynechat jarní ochutnávku vín, dětský folklorní festival ani bartolomějské hody. Lidové umění a tvořivost si zachovává Rohatec tradičním historickým krojem nebo výrobou velikonočních vyškrabovaných kraslic. V obci také působí dětský folklorní soubor a mužský i smíšený pěvecký sbor.

Z pamětihodností zde nalezneme kostel sv. Bartoloměje z roku 1911 nebo kapli sv. Bartoloměje. Bohatství Rohatce však nalezneme hlavně v přírodě. Nachází se zde neregulovaný úsek řeky Moravy, který je možno využít k vodní turistice. Také zde končí velké vodní dílo Bařův kanál, který je dnes hojně turisticky využíván. Na území obce se nachází také vzácná Přírodní památka Váté písky a Přírodní park Strážnické Pomoraví. Místní lesy nabízí možnost houbaření v místní lokalitě Roztrhánky. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.1.11 Starý Poddvorov

- Rozloha katastru: 546 ha
- Počet obyvatel: 976
- Nadmořská výška: 224 m. n. m.

Starý Poddvorov leží v Mutěnické pahorkatině, pod lesem Kapansko. První zmínka o obci tehdy nazývané Potvorovice pochází z roku 1209, která ale v 2. polovině 15. století zanikla. Počátkem 17. století začíná nové osídlování, přicházeli sem lidé z Dubňan, Ratiškovice, ze Slovenska i odjinud. V průběhu času se rovněž začal měnit název obce na Potvorov. Soudobé pojmenování se datuje k roku 1870 a až o více jak padesát let později byl stanoven úředně. Od 40. let 20. století se v okolí obce začala těžit ropa.

Ve Starém Poddvorově je neustále živý folklor, který vynikne především při pořádání hodových veselí. Během roku se zde konají dvoudenní dětské hody – folklorní přehlídka dětských národopisných souborů s mezinárodní účastí a krojové hody. Co se týká lidové tvořivosti, je nezbytné zmínit vyšívání krojů a výzdobu velikonočních kraslic gravírováním. Starý Poddvorov, kterým vedou vinařské a cykloturistické stezky, je také proslulý pěstováním kvalitních odrůd vinné révy. Držitelem tradic je dětský národopisný soubor Kordulka.

Dominantou obce je zvonice z roku 1855 zasvěcená sv. Martinu a moderní kostel z roku 1994. Dále zde najdeme sochu sv. Jana Nepomuckého, která stojí u vstupu na hřbitov.

V okolí Starého Poddvorova se také nacházejí drobné sakrální objekty, jako jsou například obrázky, kříže nebo kapličky. Hlavní pamětihodností je ovšem dřevěný větrný mlýn z roku 1870, který byl v roce 2003 zrekonstruovaný a svým interiérem poukazuje na dřívější výrobu mouky. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

6.2 Přírodní podmínky na Hodonínsku

6.2.1 Geografie

Hodonínsko spolu s Břeclavskem, Uherskohradištskem a Zlínskem spadá do Slovákckého regionu. Jedná se o nejnižnější část moravského Slovákcka. Z geografického hlediska spadá Hodonínsko do Dolnomoravského úvalu, který se nachází na jihovýchodě České republiky. Severozápadní část regionu zasahuje do oblasti Mutěnické pahorkatiny a velmi okrajově také do Kyjovské pahorkatiny. Východní část Hodonínska tvoří Bílé Karpaty. Jižní část lemuje hranice se Slovenskou republikou. Celá oblast je spíše rovinatá, výjimkou jsou jen vrchoviny, které se nachází v severní a západní části Hodonínska. Za zmínku stojí například vrch Náklo 265 m, Dubňanská hora 262 m nebo Na Větráku 254 m.

6.2.2 Geologie

Geologické složení půdy v této oblasti pochází z čtvrtohorního sedimentu a také je zde znát působení eolické činnosti. Eolická činnost způsobuje, že vzdušné proudy nanášejí spraše na zemský povrch. Vzniklé spraše jsou znát na celém území Dolnomoravského úvalu a hlavně v oblasti Ratíškovice a Rohatce, kde se také nachází oblast Váté písky a příznačný název získala oblast právě kvůli této geologické činnosti. Mezi obcemi Bzenec a Hodonín dosahují spraše až 13 m výšky. Okolí Hodonína je bohaté na naleziště ropy a zemního plynu. Bohatý je i výskyt lignitu, který se těžil například v Dubňanech. V současné době se těží pouze ropa a zemní plyn. Těžba lignitu byla zrušena kvůli zachování pevnosti podloží. (David a kolektiv, 2005, s. 9)

6.2.3 Podnebí

Hodonínsko patří mezi nejteplejší a nejsušší oblast České republiky. V průběhu roku je zde velký počet slunečných dnů, a proto je většina půdy zemědělská. Průměrná roční teplota dosahuje v této oblasti 9,5 °C. Zimy bývají mírné a deštivé, léta bývají naopak slunečné s menším počtem srážek. (ČSÚ, © 2013)

6.2.4 Vodstvo

Dominantou vodstva v oblasti Hodonínsko je řeka Morava, která protéká obcemi Rohatec a Hodonín, poté pokračuje dále na jih. Morava tvoří přirozenou hranici se Slovenskem. Dalším větším tokem, který protíná celou střední část této oblasti, je řeka Kyjovka a řeka Prušánka. Důležitý je také přítok umělého vodního díla Baťův kanál, který se v Rohatci pojí do řeky Moravy. Dalším přítokem v této oblasti je Ratiškovický potok. Kromě zmiňovaného vodního díla Baťův kanál, který je z turistického hlediska nejpřírodnějším vodním dílem v oblasti, nalezneme na Hodonínsku několik vodních nádrží. Ve středu mezi obcemi Dubňany, Hodonín a Dolní Bojanovice se nachází soustava rybníků, kde probíhá chov ryb. Největším rybníkem je Jarohněvický rybník s rozlohou 75 ha, dále Dvorský 28 ha, Písečný 32 ha, Novodvorský 21 ha, Svalovský 11 ha, Zbrodský 14 ha, Bojanovický 20 ha, Komárovský 19 ha, Lužický 28 ha a další. Všechny tyto významné rybníky se nachází na toku řeky Kyjovky. Na toku řeky Prušánky se nalézá jezero Velký Bílovec, které se nachází na jihozápadě od obce Nový Poddvorov. Menší vodní nádrže jsou například nádrže Hliník a Hliníček, které se nachází v Ratiškovících. Pokud bychom se vydali proti proudu řeky Moravy, našli bychom mezi Hodonínem a Rohatcem několik slepých ramen. (David a kolektiv, 2005, s. 9)

6.2.5 Fauna a flóra

Fauna a flóra je dominantou a nedílnou součástí oblasti Hodonínsko. V malebné krajině se nachází několik přírodních rezervací s jedinečným výskytem určitých druhů rostlin a živočichů. Neobyčejnou oblastí je část Ratiškovic, kde se nachází tzv. Váté písky. V této oblasti byly v minulosti uměle vysazovány Doubravy, které však nesly tak suché podnebí a tak se později přešlo k sázení jehličnatých stromů, které lépe snášejí toto teplé podnebí. Proto je celá severovýchodní oblast lemována jehličnatými lesy. Naopak na jihozápadě oblasti jsou typické velké louky s velkým množstvím vzácných rostlin. Severozápad tvoří travnaté vrchy a kopce. Faunu tvoří bohatý biotop živočichů. Velký výskyt je hlavně bezobratlých živočichů, například různé druhy sekáčů, stěvlíků, tesaříků, vosiček, čmeláků a motýlů. Žijí zde také plazi a obojživelníci např. ještěrka obecná, užovka hladká, ropucha obecná, rosnička zelená, mlok skvrnitý, skokan hnědý a další. Velké je i množství druhů ptáků, za zmínku stojí chřástal polní, křepelka polní, bramborníček černohlavý, ostříž lesní, žluva hajní, čáp černý, strnad luční, skřivan lesní, lelek lesní, dudek chocholatý

a další. V okolí rybníků se vyskytuje potápka malá, husa velká, kopřivka obecná, chřástal vodní a rákosník velký. (David a kolektiv, 2005, s. 9)

6.2.6 Přírodní rezervace a lokality

Hodonínsko je bohaté na přírodní rezervace a ekologicky významné lokality. Jako ukázka typické přírodní lokality je Biosférická rezervace Dolní Morava. Tato oblast byla v roce 2003 zařazena do biosférické rezervace UNESCO díky své jedinečné rovnováze soužití člověka a přírody. Další lokalitou je Natura 2000, tento projekt se zabývá ochranou a zachováním míst s vzácnými a ohroženými druhy rostlin nebo živočichů. Natura 2000 se dělí na dvě kategorie. První je kategorie ptačí oblast a druhá evropsky významné lokality. Na území Hodonínska se nachází několik lokalit (Mikroregion Hodonínsko, © 2010) :

Ptačí oblast Soutok tvoří lužní komplex, který je situován u vodních toků, mokřadů, záplavových oblastí a lesních porostů. Pro některé ptačí druhy jsou zde ideální podmínky k zahnízdění a tak je zde velká koncentrace vzácných ptáků, jako je například lejsek bělokrký, strakapoud prostřední, ledňáček říční, žluna šedá, včelojed lesní, luňák červený, orl královský a raroh velký.

Ptačí oblast Čejkovicko je typická hustým porostem keřů u polních cest. Oblast se nachází mezi obcemi Čejkovice, Hovorany a Vrbce. Vyskytuje se zde strnad zahradní nebo strakapoud jižní.

Evropsky významná lokalita Niva Dyje se vyznačuje velkým počtem meandrů a mrtvých ramen. Jsou zde ideální podmínky pro vzácné druhy živočichů, například žába kuňka ohnivá, drobná ryba hořavka ohnivá, netopýr vrápenec, tesařík obrovský, páchník hnědý a lesák rumělkový.

Evropsky významná lokalita Hodonínská Doubrava leží mezi obcemi Mutěnice, Hodonín a Dubňany. Vyskytuje se zde velké množství lužních lesů, kde se vyskytují chráněné druhy rostlin např. mečík bahenní, kosatec různobarvý nebo kavyl písečný. Žije zde také netopýr černý, kuňka ohnivá a je zde i výskyt roháče velkého.

Evropsky významná lokalita Očov se rozkládá na velikosti několika stovek hektarů mezi městem Hodonínem a řekou Moravou. Jsou zde lužní lesy a záplavové oblasti. Ze vzácných rostlin se zde vyskytuje česnek hranatý, ostřice černoklasá nebo violka nízká. Je zde také výskyt vzácné ryby hořavky duhové.

Evropsky významná lokalita Čejkovické Špidláky je charakterizována travnatými plochami. Nachází se zde velmi vzácný pelyněk jihomoravský nebo katrán tatarský. Také zde žije vzácný druh brouka střevlíka.

7 ANALÝZA MIKROREGIONU HODONÍNSKO

7.1 Podmínky pro pěší turistiku

Na Hodonínsku je spousta možností, kam se vydat po vlastních nohou. Můžeme si vybrat z několika variant – louky Bílých Karpat, Ždánický les, podél řeky Moravy, Váté písky nebo vinice. Z města Hodonína také směřují na všechny strany značené turistické cesty Klubu českých turistů a naučné stezky. Jednou z nich je i **Trasa s vinicemi a folklorem**, která začíná v Prušánkách ve sklepním areálu Nechory, vede přes Josefov a jeho sklepní areál s oskeruší, Mikulčice, Moravskou Novou Ves, Hrušky, Moravský Žižkov až opět zpátky do Prušánek k baroknímu kostelu sv. Isidora a je dlouhá 35 kilometrů. V oblasti Hodonínsko najdeme i mnoho zajímavých turistických cílů, jako jsou například Národní památník Mikulčice, větrný mlýn u Starého Poddvorova, rybníky podél říčky Kyjovky, obce s vinnými sklepy nebo přístaviště u moravního jezu, kde je možnost vyjížděk na lodi po řece Moravě a Baťově kanálu. Díky blízkosti hranic se Slovenskem můžeme také zamířit do nedalekého slovenského Holíče či do Skalice. (Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, © 2000 - 2016)

7.2 Podmínky pro cykloturistiku

Mikroregion Hodonínsko je díky převážně rovinatému terénu přímo stvořený pro cykloturistiku. Oblast Hodonínska je propojena velkým množstvím cyklistických stezek, které jsou připojeny na slovenské a rakouské pohraničí. Dálkové cyklostezky spojují Hodonínsko s českou Prahou, rakouskou Vídní a polským Krakovem. Významnými cyklotrasami jsou také Lichtenštejnské stezky a Moravské vinařské stezky. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

Moravské vinařské stezky

Celkem na této trase nalezneme 10 vinařských lokalit, které si můžeme projet. Celková délka všech okruhů tvoří poměrně těžko uvěřitelných 1200 km. Zmíněné vinařské lokality jsou spojeny jednou hlavní Moravskou vinnou stezkou, která začíná ve městě Znojmo a končí v Uherském Hradišti. Všechny vinařské stezky vedou vinohrady a sady. Pro orientaci na stezkách slouží informační cedule s logem Moravských vinařských stezek. Loga jsou rozlišeny barvami pro lepší orientaci, na které ze stezek se člověk nachází. Mapy těchto stezek jsou umístěny v přilehlých obcích. (Turistický průvodce Podlužím a Hodonínskem, © 2009)

Vinařská stezka Podluží

Tato stezka je 115 km dlouhá a je určena začátečníkům a cyklistům, kteří rádi využijí nižší náročnost trasy. Maximální převýšení cesty je 80 metrů, tudíž je zde opravdu mírný terén a trasa je vhodná také pro rodiny s dětmi. Začátek trasy začíná na jižní hranici Moravy v Břeclavi, vede centrálním oblastí Podluží a pokračuje přes Hodonínsko až zase zpět do města Břeclav. Vinařská stezka Podluží je určena hlavně milovníkům vína a vinných sklepů. Těchto sklepů je na trase opravdu hodně a mají jedinečnou architekturu. A co je hlavní, je možnost tyto vinné sklepy navštívit a ochutnat vynikající víno. Turisté zde také mohou obdivovat tradiční folklór a zvyky. (Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem, © 2009)

Beskydsko - karpatská magistrála

Dlouhá 276 km trasa začíná v Břeclavi a vede přes Hodonín a Vsetín až do Českého Těšína. Hodonínkem vede trasa tedy jen od Břeclavi do Rohatce a odtud pokračuje dále na sever. Trasa je určena zkušeným cyklistům, kteří zvládnou náročnější vícedenní trasy. Je zde také vyšší převýšení a poměrně dlouhá délka trasy. Nicméně pokud se turista rozhodne cestu absolvovat, pozná jedinečné krásy Podluží, kde má možnost mimo jiné navštívit velké množství historických památek a také několik muzeí. (Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem, © 2009)

Moravská stezka

Hlavní moravská cyklistická magistrála nabízí jedinečnou možnost poznat krásy Moravy na jedné trase. Po ujetí 310 km, může projet člověk téměř celou Moravu na kole. Trasa je určena cykloturistům, kteří se rádi vydávají na dlouhé cesty. Začátek trasy začíná v malebném Lednicko-valtickém areálu, poté protíná Podluží a Hodonínsko, pokračuje na Uherskohradištsko, navazuje dále na Kroměřížsko a Olomoucko a poté se dostáváme Pomoravím až na sever Moravy k Jeseníkům. Zajímavým projektem je napojení této trasy na panevropskou cyklotrasu Euro-vela č. 6 a Euro-vela č. 9. Pokud by se tento projekt uskutečnil, dostali by se turisté na kole až k Jaderskému moři. (Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem, © 2009)

Greenways Praha Vídeň

Délka této trasy je 470 km a jedná se o síť vzájemně propojených stezek, které nabízí několik možností, kam se vydat. Není určen pouze pro cyklisty, ale také pro pěší, jezdce

na koních nebo pro vodáky. Města, do kterých se po této síti můžeme dostat, jsou Praha, Příbram, Tábor, Jindřichův Hradec, Znojmo, Valtice a Vídeň. Na trase se nachází několik tematických okruhů, které mohou turisté navštívit. Z Hodonínska se na tuto síť můžeme napojit z Břeclavi. Jelikož je trasa poměrně dlouhá a členitá je určena pro zkušené cykloturisty. (Turistický průvodce Podlužím a Hodonínskem, © 2009)

Dalším důkazem, že jsou cyklisté na Hodonínsku opravdu vítáni, je projekt stejnojmenného pojmenování Cyklisté vítáni. Jeho autorem a garantem je Nadace Partnerství. Jde o celonárodní certifikační systém, který kontroluje nabídku a vybavenost ubytovacích a stravovacích služeb, tábořišť a turistických cílů. Turistická zařízení, kterým je uznaná certifikace, jsou poznačeny bílozelenou známkou s usmívajícím se kolem. Certifikace zahrnuje standardy, které jsou srovnatelné s jinými evropskými systémy. (Turistický průvodce Podlužím a Hodonínskem, © 2009)

7.3 Podmínky pro vodní turistiku

Podmínky pro vodní turistiku na Hodonínsku zajišťuje Baťův kanál a řeka Morava. Baťův kanál je vodní cesta 0. třídy, která je v současnosti velmi dopravně významná. Jeho délka od Otrokovic až po Skalici je přibližně 53 km. Původní účel tohoto vodního díla byl dopravovat lignit z Ratíškovice do elektrárny, která se nacházela v Otrokovicích. Dnes je z plavebního kanálu velmi navštěvovaná atrakce. Turisté mají možnost využít skupinových plaveb nebo si půjčit loď a projet si kanál sami. V poslední době se rozšířila síť lodních půjčoven, nicméně hlavní půjčovna lodí pro Hodonínsko se nachází ve městě Hodonín. Kdo je majitelem člunu, může se po Baťově kanále pohybovat i se svým plavidlem. Cesta po Baťově kanále Vás provede místy, která jsou bohatá jak na kulturní a historické památky, tak na malebnou lužní přírodu a místní kvalitní víno. Do budoucna se plánuje splavení a prodloužení kanálu z Kroměříže do Hodonína. Tento projekt by výrazně pomohl zvýšit cestovní ruch na Hodonínsku. (Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, © 2000 - 2016)

7.4 Podmínky pro turistiku na koni

Turistika na koni neboli hipoturistika se stává na území mikroregionu Hodonínsko čím dál více populární. Je to především díky tomu, že se zvyšuje zájem turistů a také roste počet majitelů koní, kteří se tomu věnují jen rekreačně. Koňské farmy nabízejí kromě jízdy na koni i jízdu kočárem, historickou bryčkou a další služby jako jsou ubytování a strava,

kteřé najdeme například v Dubňanech, Ratíškovcích nebo v Dolních Bojanovicích. Stezky jsou vedeny z určitého místa A do bodu B a jsou určeny nejen pro zemědělce, ale také pro cestovní ruch. Kromě toho setkání s jezci může znamenat pro místní obyvatele ekonomický přínos i zavzpomínání do historie, kdy vesnice byla plná koní a svět nebyl ještě tak uspěchaný. Hipoturistika přináší prožitky jak z cesty přírodou, tak i z navštívení různých turistických památek a z dalších zajímavostí mikroregionu a pohraničí. (Hodonínsko.eu, © 2009)

Dokonce se v roce 2009 Hodonínsko zapojilo do projektu s názvem „Hodonínsko – turistika na koni“, jehož cílem je podpora rozvoje cestovního ruchu, realizace společného přeshraničního marketingu a seznámení se se způsobem života na koni i v přírodě. Dalším cílem projektu je také revitalizace krajiny, ke které by mělo přispět organizované využití koňských stezek a jejich údržba. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

7.5 Podmínky pro vinařství

Díky zemědělské tradici, velkému počtu aktivních vinařů a vinařských stezek, které spolu s různorodými typy půd a sluneční září tvoří vhodné podmínky pro vinařství na jižní Moravě. Velký rozvoj vinic a pěstování vinné révy na Hodonínsku byl zaznamenán na začátku 13. století, kdy začaly vznikat první viniční organizace, které byly obdobou městských cechů. Hlavním úkolem takovéto organizace bylo ochránit vinice, zajistit kontrolu výroby vína i poskytování záruky kvality produktu. V podstatě můžeme říct, že stejné pravidla jsou dodržována dodnes stejně jako fakt, že i v dnešní době ve většině obcí vinaři zakládají sdružení nebo spolky. Zejména pro malé a střední vinaře je výměna zkušeností a vzájemná spolupráce velmi významná. Záslouhou této spolupráce lze i nabídnout pestrou škálu vinařských produktů, akcí a programů, které oživí pobyt nejspíš každého návštěvníka obcí Hodonínska. Prolínají se zde dvě vinařské podoblasti – Velkopavlovická a Slovácká, které potom spolu s podoblastmi Mikulovskou a Znojemskou vytváří vinařskou oblast Morava. (Mikroregion Hodonínsko, © 2010)

K vinařským zajímavostem patří například sklepní uličky Dubňanská hora u Dubňan, Pod Novosády v Čejkovicích nebo Slavín v Ratíškovcích. Nesmíme zapomenout ani Josefovské budy v Josefově či vinařské centrum Čejkovice s 650 metrů dlouhým sklepem vybudovaným řádem templářů. (Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem, © 2009)

Obrázek 3 Slavín v Ratíškovicích (Seznam.cz, © 1996 – 2016)

V oblasti Hodonínsko působí mnoho vinařů, za zmínku stojí rozhodně vinařské družstvo Templářské sklepy Čejkovice, Víno Sýkora v Čejkovicích, Vinařství Ing. Petr Marada v Mikulčicích, Vinařství Miroslav Ištváněk v Dolních Bojanovicích nebo Vinařství Sůkal Milan v Novém Poddvorově.

7.6 Podmínky pro koupání

V letních měsících obyvatelé i turisté Hodonínska jistě ocení odpočinek u vody. I přesto, že se v tomto mikroregionu nachází spíše menší obce, najdeme zde koupaliště i kryté bazény. Jedno z koupališť najdeme v Hodoníně, kde je kromě víceúčelového bazénu rozděleného na plaveckou a rekreační část s vodními atrakcemi a dětského bazénu, také vybudován krytý bazén. Krytý plavecký bazén se nachází nejen v Hodoníně, ale i v Ratíškovicích, kde je možnost i vodního aerobiku. Další koupaliště nalezneme v Dubňanech, které nabízí velký plavecký bazén, bazén pro neplavce a dětské brouzdaliště. Nechybí zde ani vodní atrakce jako jsou tobogán nebo skluzavka. K rekreaci a opalování nám tady poslouží travnatá plocha. Kromě odpočinku a plavání je zde k dispozici také stolní tenis, plážový volejbal, nohejbal nebo ruské kuželky. Nesmíme ani opomenout občerstvení formou bufetu a teplé kuchyně v restauraci.

7.7 Podmínky pro stravování

Tak jako je mikroregion Hodonínsko bohatý na pěstování vinné révy, je bohatý i na pohostinství, stravovací služby a místní regionální gastronomii. Nalezneme zde více jak 250 stravovacích zařízení různého typu. Tento vysoký počet je zřejmě ovlivněn velkým počtem vinných sklepů s vlastním pohostinstvím. Restaurace na vyšší úrovni se nachází zejména v Hodoníně, Dubňanech a Čejkovicích. V menších obcích najdeme spíše lokální pohostinství, bary, kavárny a cukrárny. Mezi turisticky vyhledávané stravovací zařízení patří kupříkladu restaurace V Dobrých časech v Hodoníně, Zámecká restaurace v Čejkovicích, restaurace U Chytilů v Dubňanech a mnohé další.

Obrázek 4 *Restaurace U Chytilů v Dubňanech (Atlas Česka, © 2007 – 2016)*

7.8 Podmínky pro ubytování

V oblasti Hodonínsko máme možnost několika typů ubytování. Každá obec v tomto mikroregionu zajišťuje ubytování na různé úrovni. Nejvyšší úroveň zde mají hotely se standardem tří hvězd. Poté tady nalezneme velké množství penzionů, privátních ubytovacích zařízení, několik ubytoven a jeden kemp. Největší koncentrace ubytovacích zařízení je pochopitelně v Hodoníně. Mezi nejvyhledávanější ubytovací zařízení v Hodoníně patří hotel Pannon a Krystal, dále pak hotel Grand a penzion Budvarka. V ostatních obcích mikroregionu převládají spíše penziony a možnost privátního ubytování. Zajímavou variantou pro turisty jsou ubytovací zařízení s vlastním vinným sklepem např. Hotel Zámek v Čejkovicích, Cha-

lupa s vinným sklepem v Dolních Bojanovicích nebo Penzion Vinařský dům v Dubňanech. Kdo dává přednost přenocování ve stanu nebo v chatce, může využít služeb kempu Josef v Dubňanech.

Tabulka 1 *Ubytovací zařízení v mikroregionu Hodonínsko (vlastní zpracování)*

obec	hotel	penzion	privátní ubytování	ubytovna	kemp
Čejkovice	2	4	3	1	-
Dolní Bojanovice	-	2	2	1	-
Dubňany	-	3	-	1	1
Hodonín	3	5	5	4	-
Josefov	-	-	1	-	-
Mikulčice	-	1	1	2	-
Nový Poddvorov	-	1	-	-	-
Prušánky	-	1	1	1	-
Ratíškovice	-	5	3	2	-
Rohatec	-	1	2	2	-
Starý Poddvorov	-	1	1	-	-
CELKEM	5	24	19	14	1

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že v mikroregionu Hodonínsko se nachází celkem 63 ubytovacích zařízení. Nejvíce zde převládají penziony a privátní ubytování, což je zřejmě způsobeno velikostí obcí v dané oblasti. Nejmenší zastoupení mají hotely a kempy.

7.9 Podmínky pro kulturní a sportovní zařízení

Mikroregion Hodonínsko má bohatou kulturní tradici, která pokračuje i do dalších let. Proto se zde nachází různé kulturní a zájmové spolky. Těžko se dá určit, která obec je v této oblasti střediskem kulturního dění. Každá obec má své jedinečné tradice a s tím spojené kulturní akce. Nicméně co se týče velikostí a počtem akcí vyhrává v tomto směru Hodonín. Nachází se zde velký počet kulturních institucí, z nichž největší je Dům kultury Hodonín, který provozuje ještě kino Svět a Regionální centrum. Dále zde nalezneme Masarykovo muzeum Hodonín, Galerii výtvarného umění Hodonín a jiné organizace, které pořádají kulturní a společenské akce. Dokonce i Lázně Hodonín mají svoji bohatou kulturní nabídku. Dalším významným pořadatelem je obec Dubňany, kde nalezneme kulturní dům s celoroční nabídkou společenských akcí. Kulturní domy nalezneme i v dalších obcích, a to v Čejkovicích, Josefově, Mikulčicích, Prušánkách, Rohatci a ve Starém Poddvorově. V obcích Dolní Bojanovice a Nový Poddvorov se nachází pouze obecní dům, zatímco v Ratíškovicích již výstavbu kulturního domu plánují.

Působí zde také velké množství sportovních družstev v nejrůznějších sportovních aktivitách ať už závodně či jen rekreačně. Nejvyšší počet sportovních zařízení je opět v Hodoníně. Nalezneme tady otevřený i krytý plavecký bazén, zimní stadion, multifunkční sportovní halu, sokolovnu, střelnici a také fotbalový stadion. Ve městě je i rozsáhlá síť posiloven, venkovních hřišť, skatepark atd. V Hodoníně působí několik sportovních družstev na závodní úrovni. Za zmínku stojí hokejové družstvo, veslařský klub, házenkářský klub a další. Rozšířené jsou na Hodonínsku i tenisové kurty, které nalezneme v Hodoníně, Ratíškovících a Dubňanech. Oblíbenou sportovní aktivitou v Ratíškovících, Prušánkách a Dubňanech jsou také kuželky. V obcích Čejkovice a Dolní Bojanovice působí spolek Orel, v obcích Dubňany a Hodonín působí spolek Sokol apod.

7.10 Podmínky pro lázeňství

V mikroregionu Hodonínsko se nachází jedno z nejmladších lázeňských zařízení v České republice, a tím jsou Lázně Hodonín. Byly založeny v roce 1979 jako součást Lázeňské organizace Luhačovice. V roce 1993 získalo město Hodonín do svého majetku Hodonínskou léčebnu a vznikly samostatné „Lázně Hodonín“. Tyto lázně mají vlastní přírodní léčivý zdroj – jodobromovou solanku, která se díky svému složení řadí mezi nejkvalitnější jodové vody v Evropě. (Lázně Hodonín, © 2016)

Lázně Hodonín nabízejí rehabilitační a léčebnou péči s více jak třicetiletou tradicí. Zaměřují se především na léčbu pohybového aparátu se specializací na artrózu, revmatologická onemocnění, Bechtěrevovu nemoc a vertebrogenní syndromy. Dále poskytují léčbu předoperačních a pooperačních stavů, poúrazovou rehabilitaci, léčbu nemocí kardiovaskulárního systému apod. Lázně Hodonín již nejsou jen vyhledávány kvůli léčbě, ale také sem klienti jezdí zrelaxovat a poznat místní malebný region. (Lázně Hodonín, © 2016)

Od roku 2002 začala rekonstrukce a modernizace lázeňského domu Vladimír a lázeňského parku. Zaslouhou vzrůstajícího zájmu o Lázně Hodonín a kvalitní péče došlo v roce 2005 k budování nové přístavby, která byla dokončena v roce 2006. Od října 2015 byl spuštěn nový projekt lázní s názvem Denní lázně Bliss Day Spa. Jedná se o nový pavilon s nabídkou nejmodernějších a velmi oblíbených procedur pro širokou veřejnost. Nalezneme zde veškerý komfort wellness zařízení a procedury jako solnou parní lázeň, parní koupel, nejrůznější typy saun nebo kryokomoru a mnohé další procedury. V současnosti má léčebný komplex Lázně Hodonín dva lázeňské domy Vladimír a Eva, léčebný pavilon Jindřich, denní lázně Bliss Day Spa a lázeňský park. Nechybí zde ani recepce, ubytovací

a stravovací služby, kadeřnický a kosmetický salon. Mimo jiné tady najdeme kongresový sál, který se využívá pro pořádání různých společenských a kulturních akcí lázní. (Lázně Hodonín, © 2016)

Obrázek 5 *Denní lázně v Hodoníně (Lázně Hodonín, © 2016)*

V současné době patří Lázně Hodonín k nejvyhledávanějším lázeňským zařízením v České republice zejména díky odborné léčebné péči, profesionálním zaměstnancům a kvalitním doplňkovým službám. Důkazem toho jsou i ocenění, které lázně získaly. Obdržely certifikát ESPA od Evropského svazu lázní a certifikát kvality ISO 9001. Kromě toho dostaly od Asociace hotelů a restaurací ČR udělení kategorie v rámci poskytování ubytovacích a doplňkových služeb *** superior, což vyjadřuje zřetelné překročení předpokládaných standardů služeb. (Lázně Hodonín, © 2016)

7.11 Podmínky pro dopravní dostupnost

Pro dopravní dostupnost města Hodonína a jeho okolí jsou nejdůležitějšími tahy dálnice D1, D2 a rychlostní silnice R46 a R52. Jihomoravským krajem, který je významným dopravním uzlem, prochází také železniční tratě I. a II. koridoru (Česká Třebová - Brno - Břeclav - Hodonín a Přerov - Hodonín - Břeclav).

Městskou hromadnou dopravu zabezpečuje ve městě Hodonín a okolí společnosti ČSAD Hodonín a. s. a VYDOS BUS a. s. Firmy zajišťují několik linkových spojů, které spojují město Hodonín a ostatní obce v okolí.

Dopravní dostupnost v celé oblasti je na vysoké úrovni, naopak tomu je v kvalitě dopravních komunikací. Na některých úsecích je situace velmi špatná. Problémem může být také

zvyšující se počet dopravních prostředků, souvisejících s nedostatkem parkovacích míst hlavně v Hodoníně a Dubňanech.

7.12 SWOT analýza

Na základě předešlé analýzy jednotlivých charakteristik mikroregionu Hodonínsko, vypořování a z vlastních zkušeností s tímto mikroregionem je vytvořena SWOT analýza. Skládá se ze 4 částí, které se označují jako silné stránky (Strengths), slabé stránky (Weaknesses), příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats).

Tato analýza je podkladem pro vypracování návrhů a doporučení pro zlepšení současného stavu v oblasti turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku.

7.12.1 Silné stránky

- Bohatá síť cyklostezek.
- Vysoká kvalita služeb v Lázních Hodonín.
- Zachovávání dlouhodobých tradic, zvyků a folklóru.
- Úrodná oblast zaměřená na pěstování vinné révy.
- Široký výběr odrůd vinné révy a výroba kvalitních vín.
- Široká dopravní dostupnost.
- Velké množství kulturních památek.
- Spoustu přírodních rezervací a lokalit.
- Rozsáhlé vinařské a naučné stezky.

7.12.2 Slabé stránky

- Nedostatek ubytovacích zařízení.
- Nižší úroveň stravovacích zařízení.
- Nedostatečná propagace mikroregionu – málo informací na webových stránkách.
- Horší koordinace a přenos informací mezi jednotlivými obcemi.
- Špatná kvalita silnic nižších tříd.
- Nedostatek parkovacích míst v celém mikroregionu.
- Malé množství koupališť a žádný aquapark.

7.12.3 Příležitosti

- Spolupráce obcí v mikroregionu Hodonínsko mezi sebou i se zahraničím.

- Rozvoj služeb cestovního ruchu.
- Příliv zahraničních návštěvníků díky blízkosti hranic se Slovenskem a Rakouskem.
- Rozvoj turistiky na koni a agroturistiky.
- Export vína do zahraničí - hlavně do Rakouska a Slovenska díky své příhraniční lokalitě.
- Zvyšování počtu a úrovně kulturních a sportovních akcí.
- Účast vinařů na mezinárodních soutěžích.
- Prezentace místní bohaté gastronomie.
- Výstavba kulturního domu v Ratíškovcích.
- Prodlužování plavební cesty Baťova kanálu a vybudování chybějících komor v Hodoníně, Rohatci a Sudoměřicích.
- Rozšíření webových stránek HOKUS (Hodonínský kulturní server).

7.12.4 Hrozby

- Nabídka cestovního ruchu zaměřena hlavně na letní měsíce.
- Jedna z nejušších oblastí v České republice – ohrožení zemědělské produkce.
- Možnost zavedení nových druhů spotřebních daní (na víno a jeho meziprodukty).
- Zvyšování konkurence importem vín ze zahraničí.
- Zemědělské choroby ohrožující produkci vinné révy.

8 NÁVRHY A DOPORUČENÍ NA ZVÝŠENÍ TURISTIKY A CESTOVNÍHO RUCHU NA HODONÍNSKU

8.1 Agroturistika

Podle analýzy jednotlivých charakteristik mikroregionu Hodonínsko a SWOT analýzy bylo zjištěno, že se v této oblasti začíná zvyšovat poptávka po hipoturistice. Po tomto zjištění se nabízí možnost této příležitosti využít a spojit turistiku na koni s agroturistikou.

Agroturistika úzce souvisí s hipoturistikou, ale je o něco rozsáhlejším typem turistiky. Není totiž jen zaměřená na koně a činnosti s nimi spojené, ale zabývá se také ostatními hospodářskými zvířaty, životem na venkově a pracemi v zemědělství.

Jako každý způsob trávení volného času má i agroturistika své výhody i nevýhody. Mezi výhody patří například malý ekologický dopad v oblasti ubytování – ubytování přímo u majitelů na farmě, stanování nebo ubytování v menších ubytovacích zařízeních; částečné samozásobitelství nebo snížení nezaměstnanosti na venkově. Mezi nevýhody patří kupříkladu negativní dopad na životní prostředí, což se týče poškození polních cest, rušení zvěře v lesích a polích apod.

Předpoklady pro agroturistiku v mikroregionu Hodonínsko jsou především v TJ Moravia Dubňany, Ráj koní Dolní Bojanovice, Mini farma Vlasta Ratíškovice a Rudník Ratíškovice. Tyto farmy s chovem koní dnes nabízí klasické projížďky na koni, ale zatím ne všechny provozují agroturistiku, která pro ně skýtá skrytý ekonomický přínos. Velkou výhodou místního regionu je i malebná příroda, která ještě umocňuje zážitek z pobytu v mikroregionu.

Dubňany

TJ Moravia Dubňany nabízí hned tři typy ubytování – kemp, stanování a chaty, ale chybí jim zde stravovací zařízení, a proto se musejí turisté stravovat v blízkém okolí. K tomu slouží několik stravovacích zařízení.

Dolní Bojanovice

Ráj koní Dolní Bojanovice nemá k dispozici ani ubytovací zařízení ani stravovací zařízení. Ranch Strong Will Dolní Bojanovice také nemá možnost ubytování ani stravování. Pro ubytování mohou využít účastníci cestovního ruchu v Dolních Bojanovicích několik

penzionů nebo stylové ubytování v Chalupě s vinným sklepem. Stravování naleznou v několika stravovacích zařízeních.

Ratíškovice

Mini farma Vlasta Ratíškovice nabízí ubytovací i stravovací služby. Zde je výhoda, že turisté nikam nechodí a tráví celou dobu na statku.

Rudník Ratíškovice poskytuje ubytování v ubytovně, ale stravovat se musíme v blízkém okolí. Také v Ratíškovicích nalezneme hned několik stravovacích zařízení.

Agroturistika poskytuje nejen nevšední turistický zážitek, ale také dává lidem přidanou hodnotu, která se nedá koupit. Lidé mohou prožít jedinečné zážitky díky přírodě a životu se zvířaty. Tato činnost může dokonce působit i jako prevence nebo přímo léčba některých civilizačních a jiných chorob. Tento typ cestovního ruchu není navíc omezen ročním obdobím, a tak může být pro region přínosem i v zimních měsících, kdy v mikroregionu není tak aktivní turistický ruch. Tento obor cestovního ruchu je v České republice ještě mladým odvětvím, které ale získává na popularitě a jistě bude mít v budoucnu nemalé zastoupení na trhu.

8.2 Tvorba produktových balíčků

Produktový balíček je jeden z efektivních nástrojů marketingu cestovního ruchu. Po jeho vytvoření je ho možné použít jak na tištěných médiích, tak v elektronické podobě a slouží k vytvoření dlouhodobé nabídky pro potenciální zákazníky. Základním pravidlem pro vytváření těchto balíčků je využít maximálně potenciál daného místa a navrhnout atraktivní nabídku. Výhodou je i jeho univerzálnost co se týče zaměření na cílového zákazníka. Balíčky mohou být zaměřeny na sport, rekreaci, zábavu nebo specifické formy trávení volného času.

Po vytvoření zmíněné nabídky je důležité umístění na frekventovaných a navštěvovaných místech. Důležitá je distribuce do mediálních kanálů, například umístit balíčky do turistických průvodců, na informační centra, na webové portály a do ubytovacích zařízení. Ubytovací zařízení mohou aktivně nabízet a využívat informací z produktových balíčků. Nabídka obsažená v balíčku musí maximálně uspokojovat všeobecnou poptávku. Proto existují balíčky různého typu a zaměření. Všeobecným smyslem produktových balíčků je to, aby turista strávil na cílovém místě určitý čas a byla uspokojena jeho poptávka. Jen tak může být pro daný region ekonomickým přínosem.

Balíček pro sportovní rekreaci

Název: Na kole Hodonínskem

Oblast: Hodonín a okolí

Základní popis: 3 denní zájezd za poznáním mikroregionu Hodonínsko ze sedla kola

Obsah služeb: Ubytování v Hodoníně – Penzion Budvarka

Stravování – Penzion Budvarka

Doprava – Vlastní

Program:

1. den Příjezd do Hodonína a ubytování, prohlídka města. Návštěva muzea Naftového dobývání. Muzeum Naftového dobývání je jediná technická památka tohoto typu v České republice. Večeře přímo v penzionu Budvarka. Možnost návštěvy nedalekého bowlingu.

2. den Celodenní výlet na kole se zastávkami. Trasa dlouhá 27 km: Hodonín – Dolní Bojanovice (Slovácká chalupa) – Starý Poddvorov (větrný mlýn) – Čejkovice (zámek + historické vinné sklepy) – Dubňany (farní kostel) – Hodonín. Trasa vede malebným mikroregionem s historickými památkami, vinnými sklepy a krásnou přírodou. Její náročnost není vysoká a tak ji zvládne i začátečník.

3. den Výlet za historií Velké Moravy. Trasa dlouhá 20 km: Hodonín – Mikulčice – Hodonín. V obci Mikulčice se nalézá historická expozice a vykopávky z období Velké Moravy a prvního osídlování v této oblasti. Tato oblast je velmi rozsáhlá a skýtá možnost téměř celodenního poznání. Ve večerních hodinách návrat domů.

Balíček pro relaxaci

Název: Za poznáním i relaxací

Oblast: Rohatec a okolí

Základní popis: 3 denní zájezd do rodinného penzionu

Obsah služeb: Ubytování v Rohatci – Penzion Rohatec

Stravování – Vlastní nebo možnost využití místní restaurace

Doprava – Vlastní nebo možnost se dopravit vlakem a autobusem

Ostatní – Zoo, plavba po Baťově kanále, Muzeum „Ve vagónu“

Program:

1. den Příjezd do Rohatce a ubytování, prohlídka města. Odpoledne vycházka do místního lesa s možností houbaření. Nachází se zde rozsáhlé lužní lesy s bohatým výskytem hub.

2. den Ráno odjezd autobusem do Hodonína. Dopoledne návštěva zoologické zahrady, která i přes svoji malou velikost má spoustu vzácných exemplářů. Odpoledne relaxace v Lázních Hodonín, kde mohou turisté využít služeb denních lázní. Nově otevřený pavilon denních lázní nabízí bohatou nabídku relaxačních služeb – wellness, saunový ráj, relaxační vodní masáže atd. V podvečerních hodinách návštěva Bařova kanálu. Zde mají návštěvníci možnost romantické plavby po kanále. Ve večerních hodinách návštěva luxusnější restaurace a návrat do penzionu.

3. den Ráno odjezd do Ratíškovic do Muzea „Ve vagónu“. Toto muzeum vzniklo z bývalého těžebního dolu a je zde možnost si půjčit šlapací drezínu a udělat si tak výlet i s rodinou po okolí. Odtud návrat domů.

Díky malé rozloze lokality, ve které se mikroregion Hodonínsko nachází, mají turisté možnost vidět v poměrně krátké době velké množství zajímavostí. Poměrně nenáročnou formou mohou využívat místní turistický potenciál a strávit tak v regionu příjemně chvíle s myšlenkou, že by se rádi do mikroregionu Hodonínsko vrátili.

8.3 Webové stránky HOKUS

Jak již bylo zmíněno ve SWOT analýze, jednou ze slabých stránek v mikroregionu Hodonínsko je nedostatečná propagace na webových stránkách. Informace nebývají často aktualizované a návštěvník je musí hledat na více webech, což je velmi neefektivní.

Problém nastává, pokud chtějí turisté vyhledat aktuální kulturní akce, které pořádají různí pořadatelé v regionu. Tyto akce se na různých webových portálech Hodonínska neobjevují, ani se zde zveřejňovat nemohou, protože jejich pořadatelé nepodávají informace dále do místních akčních skupin. K účelům efektivnější propagace slouží již několik let webové stránky www.hokus.cz. Tyto stránky spravuje Dům kultury Hodonín, příspěvková organizace. Zveřejňuje na nich své kulturní akce, ale zveřejnit akce na těchto stránkách může každý pořadatel na Hodonínsku. Veškeré tyto služby jsou poskytovány případným příspěvovatelům zdarma, takže nezatěžují rozpočty například menších obcí, které se rozhodly nějakou kulturní akci pořádat.

Po provedené analýze, jak stránky HOKUS fungují, bylo zjištěno, že se jedná o kulturní portál s bohatou nabídkou nejrůznějších akcí. Nalezneme zde akce rozdělené podle žánrů například hudba, divadlo, výstavy, kino atd. Návštěvník zde vyhledá, co potřebuje včetně informací o předprodeji vstupenek. Výhodou je, že je vše na jednom místě a vše je aktuální. To je způsobeno volným přístupem na stránky a volnou inzercí. Po rozboru však bylo zjištěno, že celkový počet přispěvovatelů není dostatečný, tak aby nabídka byla co nejširší. Návrh na zlepšení situace spočívá ve vytvoření propagační kampaně na podporu těchto webových stránek. Čím větší bude počet pořadatelů, kteří stránky plní, tím bude kulturní nabídka regionu bohatší. S tím souvisí i vyšší návštěvnost webu a atraktivita pro případné pořadatele.

Propagační kampaň pro podporu kulturního portálu HOKUS by měla být efektivní a levná. Proto budou pro kampaň použity reklamní média a kanály, které se dají využívat zdarma a nezatěžují tak rozpočet zřizovatele Domu kultury Hodonín.

Propagace pomocí newsletteru zaměřená na pořadatele

Newsletter je levná varianta emailové propagace pomocí elektronické pošty. Umožňuje vytvoření poutavé a efektivní nabídky, která zprostředkovává informace příjemci. Cílovou skupinou v tomto případě se rozumí pořadatel kulturních akcí na Hodonínsku. Newsletter na podporu HOKUSU by měl obsahovat popis fungování a vkládání příspěvků na webový zmíněný portál. Důležité je také vytvořit emailovou databázi obcí na Hodonínsku a místních pořadatelů nebo kulturních domů. Ta by pak byla využita pro zaslání uvedeného newsletteru hromadnou cestou.

Umístění banneru s webovým odkazem

Další cílovou skupinou v propagaci HOKUSU jsou turisté, kteří hledají informace o mikroregionu. Pro tuto skupinu bude vytvořen graficky poutavý webový banner. Po grafickém návrhu a vytvoření banneru bude banner umístěn na weby pořadatelů nebo místních skupin, které o mikroregionu Hodonínsko informují. Po kliknutí na banner je návštěvník ihned přesměrován na www.hokus.cz a dozví se tak o aktuálním dění v mikroregionu.

Webový portál HOKUS skýtá možnost vytvořit zajímavou turistickou nabídku prakticky zdarma a tak by byla škoda toho nevyužít. Proto by pořadatelé měli na tento server plnit své kulturní akce a být tak přínosem pro celý mikroregion.

8.4 Další návrhy a doporučení

- Oprava silnic nižších tříd.
- Vybudování nových parkovacích míst.
- Rozšíření sítě ubytovacích zařízení.
- Vybudování aquaparku v Rohatci – celoroční využití.
- Zvýšení počtu akcí v zimních měsících.

ZÁVĚR

V bakalářské práci byla analyzována situace turistiky a cestovního ruchu v mikroregionu Hodonínsko. Této analýze předcházela teoretická část práce a poznatky z této části byly aplikovány do praktické části.

Nejprve byla stanovena a vymezena oblast mikroregionu. Následným popisem přírodních podmínek jsme dostali představu o obrazu samotné oblasti. Přírodní podmínky tvoří v této oblasti její největší potenciál a ovlivňují i aktivity v regionu. Následnou analýzou podmínek pro cestovní ruch byly nalezeny předpoklady oblasti. Bylo zjištěno, že je zde velký potenciál a bohatá kulturní nabídka pro turisty. Ovšem ne všechny podmínky jsou efektivně využívány. Proto byla vytvořena ještě SWOT analýza, aby se odкрыly silné a slabé stránky mikroregionu a také aby byly určeny příležitosti a hrozby. Silných a slabých stránek je velké množství a určitě bude potřeba v budoucnu eliminovat slabé stránky, ale důležitým výstupem této analýzy jsou pro praktickou aplikaci příležitosti a hrozby. Bohužel v případě hrozeb není vždy možnost je ovlivnit. Proto nejdůležitějším výstupem co se týče reálnosti a využitelnosti jsou příležitosti. Ukázalo se, že geografická poloha a místní zemědělská produkce skýtá možnosti růstu a do budoucna i velkého ekonomického přínosu.

Poslední částí práce byly návrhy a doporučení na zvýšení turistiky v mikroregionu Hodonínsko. Vznikly tři hlavní skupiny návrhů na zlepšení a využití potenciálu. Prvním doporučením spočívá v zavedení agroturistiky do již zaběhlých statků a farem, které nabízí dnes hipoturistiku. Další částí a výstupem práce jsou produktové balíčky, které nabízí turistům využití místních služeb a zajímavých míst. Balíčky jsou efektivní, jelikož po jejich vytvoření je můžeme použít ve více zdrojích a tak zvyšovat nabídku mikroregionu. Posledním a velmi reálným návrhem je efektivněji nakládat s propagací regionu prostřednictvím jednotných webových stránek. Dále tyto stránky propojí pořadatele kulturních akcí a vytvoří tak jednotnou kulturní nabídku pro případné účastníky cestovního ruchu.

Na závěr této bakalářské práce byly vytvořeny další návrhy a doporučení pro zvýšení turistiky a cestovního ruchu na Hodonínsku. Mezi ně patří:

- Oprava silnic nižších tříd.
- Vybudování nových parkovacích míst.
- Rozšíření sítě ubytovacích zařízení.
- Vybudování aquaparku v Rohatci – celoroční využití.
- Zvýšení počtu akcí v zimních měsících.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bibliografie:

DAVID, Petr, Věra DOBROVOLNÁ a Vladimír SOUKUP, 2005. *Slovácko - Hodonínsko. Průvodce po Čechách, Moravě, Slezsku*. Praha: S & D, 136 s. ISBN 80-86899-01-2.

FRANKE, Antonín, 2012. *Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 301 s. ISBN 978-80-7357-718-6.

FORETOVÁ, Věra a Miroslav FORET, 2001. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada, 178 s. ISBN 802470207.

HESKOVÁ, Marie, 2006. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 223 s. ISBN 80-7168-948-3.

HORNER, Susan a John SWARBROOKE, 2003. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada, 486 s. ISBN 80-247-0202-9.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar, 2012. *Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 313 s. ISBN 978-80-247-4209-0.

KOTÍKOVÁ, Halina, 2013. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada, 207 s. ISBN 978-80-247-4603-6.

ORIEŠKA, Ján, 2010. *Služby v cestovním ruchu*. Praha: Idea servis, 405 s. ISBN 978-80-85970-68-5.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ, 2014. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 262 s. ISBN 978-80-247-3643-3.

RYGLOVÁ, Kateřina, 2009. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing, 187 s. ISBN 978-80-7418-028-6.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ, 2011. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 216 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

SHAW, Gareth a Allan WILLIAMS, 2004. *Tourism and tourism spaces*. 1st ed. London: SAGE, 311 s. ISBN 978-07-6196-992-1.

SCHEJBAL, Ctirad, 2008. *Typologie cestovního ruchu*. Vyd. 1. Přerov: Vysoká škola logistiky, 97 s. ISBN 978-80-87179-03-1.

TITTELBACHOVÁ, Šárka, 2011. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů*. Praha: Grada, 200 s. ISBN 978-80-247-3842-0.

TOUŠEK, Václav, Josef KUNC a Jiří VYSTOUPIL, 2008. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.

Internetové zdroje:

Atlas Česka: Restaurace U Chytilů - Dubňany [online]. 2016 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.restaurace.atlasceska.cz/restaurace-u-chytilu-dubnany>

Centrála cestovního ruchu Východní Moravy: Bařův kanál [online]. 2016 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://www.vychodni-morava.cz/lokalita/6>

Centrála cestovního ruchu Východní Moravy: Klub českých turistů Hodonín [online]. 2016 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://www.vychodni-morava.cz/sluzba/8509>

Český statistický úřad: Charakteristika okresu Hodonín [online]. 2013 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xb/charakteristika_okresu_hodonin

Hodoninsko.eu: Turistika na koni [online]. [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://hodoninsko.eu/turistika-na-koni>

Lázně Hodonín [online]. 2016 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://www.laznehodonin.cz/o-laznich/o-nas>

Lázně Hodonín: Denní lázně [online]. 2016 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.laznehodonin.cz/galerie/denni-lazne>

MAS Dolní Morava: Mikroregion Hodonínsko [online]. 2013 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.mas-dolnimorava.cz/zivot/hodoninsko.htm>

Mikroregion Hodonínsko [online]. 2010 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://hodoninsko.eu>

Mikroregion Hodonínsko: Cykloturistika [online]. 2010 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://hodoninsko.eu/cs/turisticke-info/cyklo-turistika>

Mikroregion Hodonínsko: Fauna a flóra [online]. 2010 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://hodoninsko.eu/cs/turisticke-info/fauna-flora>

Mikroregion Hodonínsko: Seznam obcí [online]. 2010 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://hodoninsko.eu/cs/obce>

Mikroregion Hodonínsko: Turistika na koni [online]. 2010 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://hodoninsko.eu/cs/turisticke-info/turistika-na-koni>

Mikroregion Hodonínsko: Vinařství [online]. 2010 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://hodoninsko.eu/cs/turisticke-info/vinastvi>

Seznam.cz: Ratíškovice-Slavín-vinný sklep [online]. 1996 - 2016 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://foto.mapy.cz/123428-Ratiskovice-Slavin-vinny-sklep>

Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem [online]. 2009 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/turistika/cs/turisticky-pruvodce>

Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem: Cyklisté na Podluží a Hodonínsku vítáni [online]. 2009 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/turistika/cs/turisticky-pruvodce/cykloturistika/cykliste-na-podluzi-a-hodoninsku-vitani>

Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem: Dálkové cyklotrasy vedoucí přes Podluží a Hodonínsko [online]. 2009 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/turistika/cs/turisticky-pruvodce/cykloturistika/dalkove-cyklotrasy-vedouci-pres-podluzi-a-hodoninsko>

Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem: Tematické cyklostezky [online]. 2009 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/turistika/cs/turisticky-pruvodce/cykloturistika/tematicke-cyklostezky>

Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem: Vinařské zajímavosti [online]. 2009 [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/turistika/cs/turisticky-pruvodce/krajina-vinarskych-tradic/vinarske-zajimavosti>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CR	Cestovní ruch
HOKUS	Hodonínský kulturní server

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 <i>Logo mikroregionu Hodonínsko</i>	36
Obrázek 2 <i>Obce mikroregionu Hodonínsko</i>	37
Obrázek 3 <i>Slavín v Ratíškovících</i>	54
Obrázek 4 <i>Restaurace U Chytilů v Dubňanech</i>	55
Obrázek 5 <i>Denní lázně v Hodoníně</i>	58

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 <i>Ubytovací zařízení v mikroregionu Hodonínsko</i>	56
---	----